

laiškai lietuviams

JUNE 1991 BIRŽELIS

O VILNIAU, VILNIAU	181	Lacrima
KUR ĮKALTOS TRYŠ VINYS	183	K.J. Ambrasas, S.J.
KOKSAI AUKOJIMAS VERČIAUSIAS?	187	Kostas Paulius
ANGLIS VIRSTA DEIMANTU	189	Dalia Staniškienė
PASILIKITE MANYJE	192	Chiara Lubich
JĖZUS ORGANIZUOJA SAVO SEKĖJUS	193	Vytautas Bagdanavičius, M.I.C
APIE VYTAUTĄ MAČERNĮ	198	Aldona Ruseckaitė
“LAIŠKŲ LIETUVIAMS” METINĖ ŠVENTĖ	203	Red.
AR ESI DĖKINGAS RŪPINTOJĖLIUI	204	Teofilija Žemaitytė
KALBA	205	Juozas Vaišnys, S.J.
TĖVYNĖJE	206	Gediminas Vakarīs
DIEVAS ŠAUKIA	209	Aldas Kriaučiūnas
ĮVAIRYBĖS	211	Red.
ŠYPSULIAI	213	Red.
TRUMPAI	214	Juoz. Pr.

Šis numeris iliustruotas Jono Kuprio nuotraukomis iš “Laiškų lietuviams” metinės šventės.
Viršelio piešinys — dail. Rasos Arbaitės.
Lietuviškas raidynas — Jono Bogutos.
Skyrių vinjetės ir apipavidalinimas Teresės Bogutienės.

Laiškai Lietuviams — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July/August, when bimonthly, for \$15.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to Laiškai Lietuviams, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636 — 1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1991 / BIRŽELIS — JUNE / VOL. XLII, NO. 6

O VILNIAU, VILNIAU!..

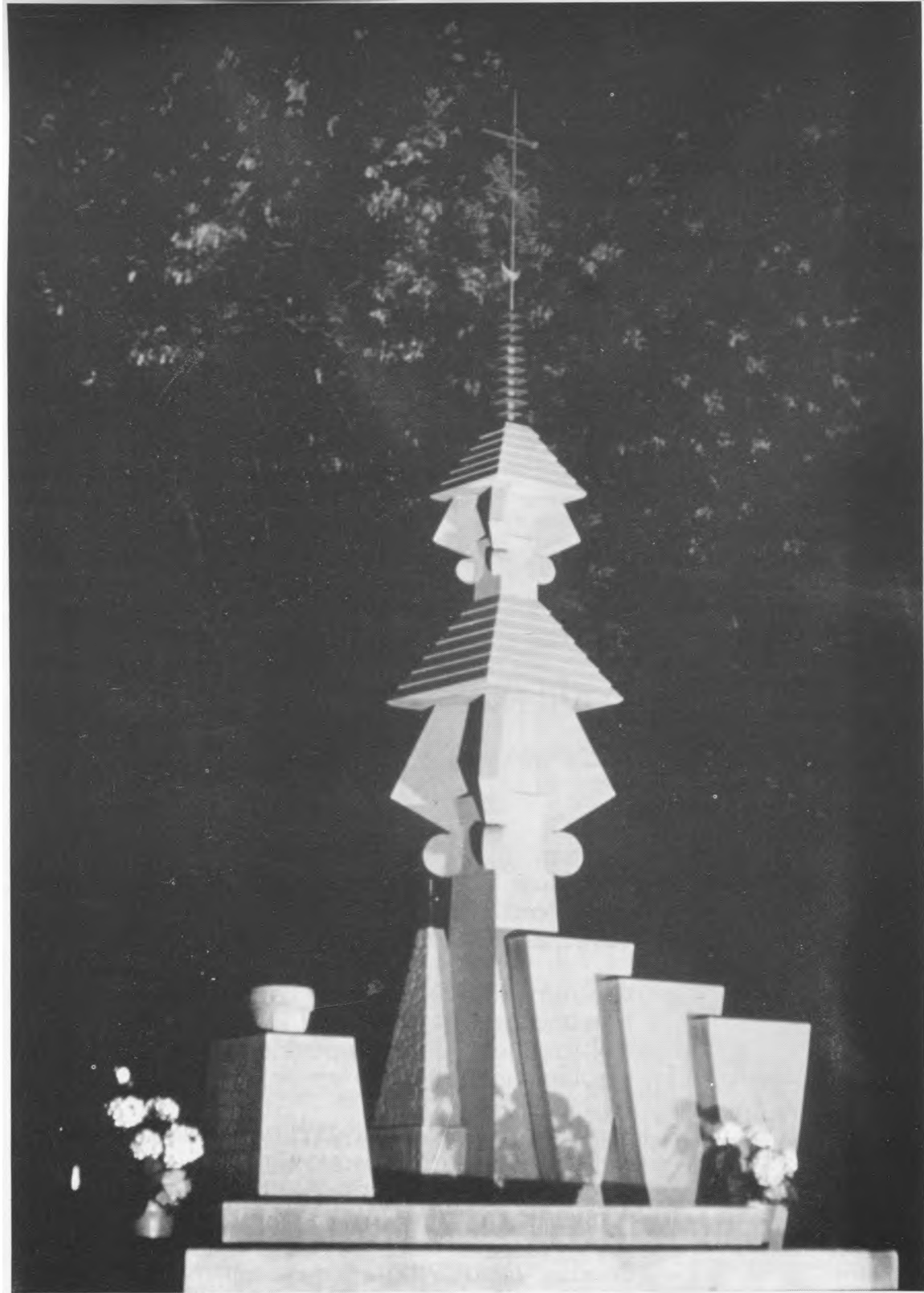
LACRIMA

Tarytum gulbė Katedra baltoji.
Ir bokštas lyg sargybinis šalia..
O Vilniau, Vilniau! Tėviške šventoji!
Tavęs užmiršt lietuviui nevalia!

Čia nuo senovės aukuras liepsnojo,
Perkūno garbei kurstomas kadais.
(Tik taip lietuvis Dievą pažinojo —
Vadino Viešpatį kitais vardais.)

Paskui — šventovę, kryžium vainikuotą,
Paliko čia — lyg priesakg — tėvai,
Tėvynė buvo Dievui paaukota,
Tu šventas, Vilniau, mums visiems buvai...

Senasis Vilnius... Katedra baltoji..
Tai mano žemė — mylima, gimtoji!

Už Lietuvos laisvę kritusiems paminklas Čikagoje prie Jaunimo centro naktį.

J. Kidyko nuotr.

KUR ĮKALTOS TRYS VINYS (II)

KUN. K. J. AMBRASAS. S.J.

Lietuvos jėzuitus šie sunkūs išmėginimo laikai, prasidėję 1940 metais, padalijo į dvi dalis: vieni liko Lietuvoje, kiti — pradėjo plačiašakę veiklą svetur. Norint nukreipti jėzuitus į pastoracinį darbą, Jėzaus Draugijos T. Generolo nurodymu pirmieji Lietuvos jėzuitai iš pokarinės Europos atvyksta į JAV. T. Stasys Kulbis pradeda misionieriaus darbą tarp Kanados lietuvių. Iš viso po Antrojo pasaulinio karo užsienin atsidūrusių lietuvių (1955 elencho žiniomis) Lietuvos provincijos kunigų užsienyje būta 28. Jais rūpintis buvo pavesta T. J. Kidykui. Iš tikrųjų tas kunigas laiko veltui čia neleido. 1948 Čikagoje įsikuria pirmieji lietuvių jėzuitų namai, kuriuose nuo rugsėjo 28 viršininku paskiriamas minėtas T. Jonas Kidykas. Jis jau kitąmet aplanko Pietų Amerikos lietuvių su misijomis ir pamokslais, o įsteigta Čikagoje 1949 radijo valandėlei ima vadovauti T. Jonas Borevičius, taip pat nemažai darbavęsis su lietuvių jaunimu — ateitininkais. Jėzuitai nuo 1950 pradeda organizuoti berniukų stovyklas prie Čikagos, kur net 7 metus rinkdavosi vaikų būriai. T. Jonas Kubilius Montrealyje įsteigia Aušros Vartų parapiją ir 1953 čia jau pastatyta bažnyčia. Parapijos įsikuria ir kitur. Štai T. Jonas Bružikas su T. Vladu Mikalausku įkuria lietuvių parapiją Montevidėjuje, kuri sutelkė Urugvajuje gyvenančius lietuvių. Urugvajuje bažnyčia baigta 1953 metais. Panašiai pasiėlgė ir T. J. Kubilius, subūręs Kanados, tiksliau Montrealyje, atsidūrusius lietuvių tikinčiuosius. JAV gyvenantys lietuviai jėzuitai nepamiršta ir lietuviškos spaudos, kuri taip būtina pastoraciniam ir kultūriniam darbui ne tik gimtojoje žemėje, bet ypač kitatautėje aplinkoje. Išleidžiami žurnalai — „Žvaigždė“ ir

„Laiškai lietuviams“, kurie per 40 metų nenustojo savo populiarumo ne tik užsienyje gyvenančių lietuvių šeimose. Jie mieliai skaitomi Lietuvoje, į kur anksčiau taip sunkiai jie galėdavo patekti. Todėl šie žurnalai buvo labai laukiami, platinami ir atliko nemažą auklėjamąjį, religinį ir tautinį vaidmenį. „Laiškai lietuviams“ žurnalo redaktorius (išskyrus 1964—1969, kai redagavo T. Kęstutis Trimakas) — darbštus ir energijos kupinas kunigas T. Juozas Vaišnys, 1984 rugpjūčio 20 atšventęs gyvenimo Jėzaus Draugijoje penkiasdešimtmetį ir vadovavęs lietuvių skautams, organizavęs jų stovyklas, sueigas.

Sao Paule įstegiama misija Brazilijos lietuviams. 1968 ji tapo šv. Kazimiero parapija, kurios klebonu - T. J. Bružikas. Po 10 metų šią parapiją ėmė aptarnauti saleziečiai. Vienas iš didesnių kultūrinio pobūdžio darbų — 1956 Čikagoje T. Broniaus Krištanavičiaus pradėtas statyti Jaunimo Centras, kuris baigtas 1957 ir praplėstas 1972, 1977 metais. Čionai buvo sutelkta daug svarbių Lietuvos istorijos, meno ir Bažnyčios religinių, muziejinių ir archyvinių dalykų.

Kitas savitas lietuvių jėzuitų mokslo židinys jau kiek metų gyvuoja Romoje. Kruopštus Gregorianumo universiteto profesorius Antanas Liuima, 1989 rugsėjo 19 minėjęs 60 metų Jėzaus Draugijoje, 1958 išrenkamas Lietuvių Katalikų mokslo akademijos pirmininku. Jis ne tik uoliai redaguoja LKMA vadinamuosius „Suvažiavimo darbus“ (jų išleistas XIII tomas, — iš viso ši mažutė leidybinė grupė yra išleidusi iki 1990 metų 50 knygų), bet ir daugiausia jo rūpesčiu Lietuvoje atgaivintas LKMA

židiny, įkurtas centras su nemaža valdyba, kurios kai kurie nariai (Lietuvos Katalikų mokslo akademijos kultūros centras — redaktorių taryba: Mindaugas Bloznelis, Petras Plumpa, Arimantas Raškinis) — pradėjo leisti tikrai katalikiškos krypties labai reikalingą Lietuvos visuomenei laikraštį „XXI amžius“. 1991 birželio 9-16 Vilniuje visuotinis LKMA XIV suvažiavimas. Antrasis mokslininkas, taip pat Gregorianumo universiteto profesorius, 1990 rugpjūčio 16 minėjęs 70—ąjį gimtadienį, ilgametis šios garsios pasaulinio masto įstaigos Bažnyčios istorijos fakulteto dekanas, T. Paulius Rubikauskas, daugelio mokslo darbų autorius, tarptautinio garso „Archivum Historiae Pontificiae“, nuo 14 tomo iki 28, išleisto 1990, vyriausiasis redaktorius, leidybos grupių ir komisijų, taip pat Kauno Vytauto Didžiojo universiteto senato narys. Kitas septyniadesimtmetis, minėjęs 1990 liepos 18 savo gimimo dieną, gyvenęs ir dirbęs „Russicum“ bei Vatikano radijuje administracinę darbą, T. Vincas Pupinis.

1970 metais jėzuitas T. Anicetas Tamošaitis pradeda vadovauti lietuviškom laidom (iki 1972) Madrido radijuje. Po ketverių metų jėzuitai pradeda vadovauti Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijai Klyvlende. Klebonu paskiriamas T. Gediminas Kijauskas.

Jei trumpai reikėtų apibūdinti užsienyje gyvenančių lietuvių jėzuitų veiklą, būtų galima taip pasakyti: įvairiausio pobūdžio pastoracinė veikla — parapijose, dėstytojai aukštosiose mokyklose: dėstė arba tebedėsto — prof. A. Liuima ir prof. P. Rubikauskas — Gregorianumo universitete, Lojolos universitete — T. Beleckas, T. Pranas Liuima — fizikos profesorius Bostono kolegijoje, Pietų Amerikos mokyklose tėvai — kun. J. Venckus, S. Sukackas ir P. Daugintis, paskutiniu metu leidęs Čikagos tėvų jėzuitų vadovaujamą biuletenį „Mūsų žinios“. Kiti lietuviai — Pr. Aukš-

tikalnis, J. Gasiūnas, R. Jančauskas, V. Jaskevičius, A. Mėšlis, E. Montvila — dėstė ar tebedėsto įvairiose JAV jėzuitų kolegijose ar universitetuose. Broliai dirba bibliotekininkais, išdininkais, zakristijonais, o tėvai — daugelio parapijų klebonais ar vikarais, dažnai misionieriais: Zimbabvėje — br. Mykolas Andriejauskas, Makumbi prie Hararės; T. Donatas Slapšys — Indijoje; Australijoje — T. Stasys Gaidelis, latvių kapelionas; T. Bruno Markaitis, kompozitorius ir autorius gyveno Santa Monikoje. Lietuvių jėzuitų išeivijos provincijolai: 1948-1952 T. Jonas Kidykas; 1952-1961 T. Bronius Krištanavičius; 1961-1967 T. Bruno Markaitis; 1967-1977 T. Gediminas Kijauskas; 1977-1983 T. Leonas Zaremba; nuo 1983 iki šio laiko yra T. Antanas Saulaitis, kuris spėja ne tik tvarkyti jėzuitų reikalus, bet ir pasidarbuoti moksleivių ir studentų stovyklose, dvasiniuose susitikimuose, įvairiuose kursuose, suvažiavimuose ir pasaulinio masto lietuvių jaunimo renginiuose, kuriuose dažnai jis parodo nemažai išradingumo, kūrybinės išmonės ir žurnalistinio sugebėjimo. Nuo 1956 metų Jaunimo Centro direktoriumi Čikagoje iki 1980 buvo tėvai jėzuitai (Kazimieras Pečkys, Jonas Kubilius, Jonas Raibužis, Jonas Borevičius, Gediminas Kijauskas, Algimantas Kezys, Antanas Saulaitis), bet paskutiniu metu šį darbą jau dirba pasauliečiai. Nuo 1980 iki 1985 centro direktorės pareigas ėjo p. Irena Kraučeliūnienė, o nuo 1985 — p. Salomėja Endrijonienė.

Kaip rieda gyvenimas tiems jėzuitams, kurie liko Lietuvoje? 1936 Lietuvos jėzuitai gauna savarankiškos provincijos teises, o T. Benediktas Andriūška tampa jų provincijolu. Deja, atslinkę neramūs laikai išsklaidė šią bendruomenę į šalis. 1940 sovietų valdžia uždaro Kauno jėzuitų gimnaziją. 1941 metais Lietuvoje — visoje šioje provincijoje — tebuvo 77 Jėzaus Draugijos nariai: 7 tėvai vokiečiai, 17 lietuvių, 17 klierikų ir 46 broliai. Vokiečių

Pilna salė svečių.

J. Kuprio nuotr.

okupacijos metais jėzuitams leidžiama atkurti savo gimnaziją Kaune. Jie Pagryžuvyje globoja okupacijos metais persekiojamus lenkus jėzuitus, kai kurie iš jų ypač gelbsti žydus nuo sunaikinimo. Sugrįžusi sovietų valdžia 1944 vėlei suvalstybina jėzuitų gimnaziją Kaune, imasi griežtų ir drastiškų priemonių tam, kad suvaržytų ir net visiškai išmaikintų vienuolynus, užgniaužtų Bažnyčios veiklą. Prasideda suėmimai. Viena iš pirmųjų aukų — T. Antano Bieliūno areštas.

Lietuvoje prasideda sistemingas ir brutalus jėzuitų veiklos, pačios bendruomenės naikinimas. 1949 sausio 3, net nesurašius tinkamo akto, uždaroma Vilniuje Šv. Kazimiero bažnyčia. Lygiai taip pat pasielgiama su Kauno jėzuitų bažnyčia. Uždaromas jėzuitų naujokynas Pagryžuvyje. Naujokai iš pradžių laikinai prisiglaudžia Tytuvėnų bernardinų vienuolyne, paskui po dviejų mėnesių persikelia į Šiaulius. 1949

vasario 21 Varlaukyje, Tauragės apskr., suimamas T. Benediktas Andriuška, kuris po dvejų metų Čeliabinsko srityje, Verchne Uralsko lageryje, miršta. Toliau uždarinėjamos ir naikintos bažnyčios. Tais pačiais metais gegužės mėn. uždaroma Šiaulių Šv. Ignaco bažnyčia, vienuolynas ir naujokynas. Kaišiadorių apskr. Žasliuose suimamas T. Jonas Danyla. Kalėjime išlaikomas ligi 1956, paskui 1962 kartu su T. A. Šeškevičium jiedu vėl suimami. T. Danyla Lietuvoje buvo svarbus todėl, kad jo priežiūroje busimieji tėvai atliko dvasines pratybas, laikė egzaminus ir rengėsi pastoraciniam darbui. Tai daug kančios ir vargo patyręs Lietuvos Bažnyčiai pasidarbavęs kunigas, savo aštriais straipsniais kovojo prieš ateizmo skleidžiamą melą, principingumu, paprastumu ir giliu įžvalgiu protu padėjęs susiformuoti ne vienam dabartiniam kunigui, kurie dėkingai už šį pasišventusį darbą, nuoširdų pedagogišką rūpestį, perteiktas ži-

niais ir gražų kunigišką, pavyzdinę gyvenimą. Tas jo sulinkęs ir žemėn susmegęs namelis — klebonija Bijutiškyje — daugeliui buvo tikras kunigystės Betliejus.

1969 įkuriamas Eucharistijos Bičiulių sąjūdis. Jį, dažnai pasitardamas su anuometiniu vyskupu, dabartiniu kardinolu Vincentu Sladkevičium, pradėjo T. Pranciškus Masilionis, uolus kunigas ateizmo siautėjimo metais, būręs kunigus ir tikinčiuosius ginti tikėjimo, drąsines nusimanančius ir įsteigęs Eucharistinio Jėzaus seserų kongregaciją, suorganizavęs Eucharistijos bičiulių ir kunigų sąjūdžius, ne kartą vadovavęs uždariems susitelkimams seminaristų, jaunimo, moksleivių. Tėvo Masilionio veikla anuometiniais prievartos ir smurto metais, — tarsi “akmuo, mestas į ramų vandenį, kurio sukeltos bangos išjudino daugelį. Apie tėvo Masilionio darbų vertę akivaizdžiai liudija jo mirties dieną į Sidabravo bažnyčią susirinkusių tikinčiųjų minia...”

Dievo valia, čekistų ranka Lietuvos jėzuitai, išbarstyti po kalėjimus ir lagerius, sėja gėrio sėklas tarp įvairiausių tautybių, profesijų ir pažiūrų kalinių, belaisvių, suimtųjų, nelaimingųjų ir tremtinių, kuriuos vienu likimo šluotos mostu sužėrė į kančios ir sielvarto, pažeminimo ir paniekos pragarus — Gulagą. Nors 1956-1960 didžiuma kalintų jėzuitų išeina į laisvę, nemaža grįžta į Lietuvą, bet kai kurie tėvai

— A. Šeškevičius, P. Lygnugaris, J. Smilgevičius, J. Paukštys — ir toliau apštalauja tarp tremtinių Sibire: klauso išpažinčių, tuokia, aukoja šv. Mišias, lanko ligočius, katekizuoja vaikus, guodžia nelaimės prislėgtus, neteisybės gniaužtuose dūstantčius, bet nepasiduodančius. O Lietuvoje socialistinė ateizmo šmėkla vieši kiekvienoje parapijoje, įžengia beveik į kiekvieno, o tuo labiau jėzuito, pirkį. 1970 m. Molėtų rajone Dubingiuose trečiąkart suimamas T.

A. Šeškevičius už vaikų katekizaciją. Tam,

kad Lietuvos kunigai ir tikintieji turėtų kažkokią atsparą, kad užsienis išgirstų bent nedidelę jų kančios ir vargo, patirtų nuoskaudų ir sielvarto dalį, energingesnių ir veiklesnių kunigų rūpesčiu 1972 kovo 19 pasirodo pirmas pagrindinis Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos numeris. Šis Bažnyčios ir tikinčiųjų teises gynęs, atskleidęs slapčiomis ir viešai šimtais kasdien daromas anuometinės valdžios ir saugumo piktadarystės, smurtaujamą katalikų sąžinę, nepaisydamas sustiprinto persekiojimo (nes Maskva kiek syk grasino lietuviškiems saugumo tarnams kuo greičiau likviduoti šį nelegalų leidinį), išsilaikė iki 1988, kai buvo išleistas 81 numeris. Gal bus sušauktas kada nors pagrindinės spaudos darbininkų kongresas. Gal kada pasirodys specialios studijos ir istorija apie šio Lietuvos tikėjimo laisvės ir tikinčiųjų teisių gynėjo — LK BK

— pasirodymo, leidimo ir jos leidėjų kryžiaus kelius, jos platinimą ir vertimą užsienyje. O dabar teatlygina Dievas visiems už tą neįkainojamą triūsą ir didį ryžtą lietuvių tautai, Lietuvos Bažnyčiai ir jos ateiviai bei išgarsinimui visame pasaulyje. Niekas kitas taip Lietuvos dejonę ir tikinčiųjų aimaną negalėjo geriau išplatinti svetur, kaip neteisybės ir smurto prislėgtos lietuvių tautos į plastmasės viršelius įrištas ir palėpėse perrašytas tribūnas — keliasdešimt puslapių mašinraščio sąsiuvinis. Tačiau slaptosios veiklos Lietuvos kovai prieš prievartą ir nužmoginimą nepakako. Ieškoma oficialių būdų stoti viešai prieš žmogaus vidinio gyvenimo žlugdymą, prieš skleidžiamą melą ir šmeižtą, prieš buką ir plokščią propagandą. Į Lietuvos Helsinkio grupę įstojo veiklus ir daug drąsos turįs, daugel kitų prikėlęs gyvenimui ir kovai už tiesą T. Karolis Garuckas, apie kurio gyvenimą ir darbus pasirodė “Krikščionis gyvenime” išleista knyga: “Didysis kovotojas kunigas Karolis Garuckas, S.J.” Red. kun. J. Kidykas. Chicago, Cicero, 1989.

KOKSAI AUKOJIMAS VERČIAUSIAS?

KOSTAS PAULIUS

Toksai, kokį Jėzus parodė savo pavyzdžiu. Jis atėjo ir paaukojo už mus save patį. Jis tai darė, vykdydamas dangiškojo Tėvo valią iš neapsakomos meilės ir gailestingumo mums. Užtai toksai aukojimas yra dieviškos kilmės ir yra verčiausias.

Dangiškasis tėvas, siųsdamas savo mylimąjį Sūnų tokiam nepaprastam aukojimui, parodė kaip labai jam rūpi žmonių išganymas. Jis taip pat nori, kad ir mes jo Sūnaus aukojime dalyvaustumėm. Jei mes tai darysime, tada ir mūsų aukojime veiks jo galybė nuostabiausiai, kaip ji veikė ir Jėzaus aukoje, nešdama daugiausia vaisių.

Kadangi toksai aukojimas yra verčiausias, Jėzus labai nori, kad ir mes sektumėm jo pavyzdžiu, aukodami save kartu su juo, todėl ir pasakė: “Kas neima savo kryžiaus ir manęs neseka, tas manęs nevertas” (Mt 10, 38). Tie jo žodžiai reiškia, kad mes kartu su juo aukotumėm save ir visus savo kentėjimus.

O toksai aukojimas duoda daugiausia vaisių. Jėzus tai ir pasakė aiškiai: “O aš, kai būsiu pakeltas nuo žemės, visus patrauksiu prie savęs” (Jn 12, 32). Tie jo žodžiai kaip tik ir liudija, kad jis patraukė prie savęs visus tik tada, kai buvo “pakeltas”; o kai mokė ir stebuklus darė, turėjo tik mažą skaičių sekėjų, o priešų daugybę.

Vykdydamas Tėvo valią, Jėzus aukojo save ant kryžiaus, kentėdamas ligi visiško susinaikinimo, ligi mirties. Lygiai ir mes, jei pasiryžome aukotis, turėsime kentėti mirdami sau, savo norams, savo valiai, vykdydami tik Dievo valią. Užtai turėsime atsisakyti visko, kas nesiderina su jo valia, nors tai mums būtų sunku ir skaudu, pasiruošę ir gyvybę atiduoti.

O jei kentėjimas užsitęstų ir sunkenybės nesiliautų varginti, ar ištiktų dvasinė sausra, atbukimas, išsisėmimas ir viskas pradėtų atrodyti beprasmiška, tada irgi turėsime sekti Jėzaus pavyzdžiu, kai jis meldėsi Getsemanėje: “Mano Tėve, jei

1978 atsirado nauja kovos įkarštyje pagimdyta institucija — Tikinčiųjų teisėm ginti katalikų komitetas, kurio vienas iš steigėjų jėzuitas T. Sigitas Tamkevičius, jaunatviškos jėgos kupinas, neblėstančio ryžto ir veiklos sklidas kunigas, už savo principingumą, aktyvią pasipriešinimo kovą ir pagrindinių sumanymų organizavimą 1983 suimamas ir 1988 iš lagerio paleidžiamas. Šiuo metu, perėjęs didelių išmėginimų, kančios ir paniekos mokyklą kalėjimuose ir lageriuose, vadovauja Kauno tarpdiecezinė kunigų seminarijai — paskirtas jos rektoriumi, žurnalo “Caritas” red kolegijos narys, daugelio organizacijų ir judėjimų dvasios vadas.

Suėmimai, grasinimai ir kitos šantažo, bauginimo, šmeižikiškos spaudos bangos Lietuvoje nesiliauja. Už “Kronikos” dauginimą ir platinimą suimamas brolis Anastazas Janulis. 1984 už Vėlinių procesijos organizavimą trejiems metams kalėti nuteisiamas T. Jonas Kastytis Matulionis, baigęs Vilniaus universiteto lietuvių kalbą ir literatūrą, bet išmestas iš konservatorijos dėl savo religinių įsitikinimų. Iš lagerio jau gerokai apgriauta sveikata kartu grįžta su kun. S. Tamkevičium ir pradeda dirbti Vilniaus arkikatedroje, kur organizuoja įvairius plataus masto renginius, susitikimus su užsienio rašytojais, poetais, rengia spaudinius, koncertuoja kaip solistas, apaštalauja.

(B.d.)

ši taurė negali praeiti mano negerta, tebūnie tavo valia!” (Mt 26,42).

“Tavo valia” — juk dangiškasis Tėvas rūpinasi mumis, kad nei plaukas be jo žinios nenukristų nuo mūsų galvos. Jis nori — ir tai yra jo valia — kad vykdytumėm visa tai, kam į šią žemę mus siuntė, kaip siuntė ir savo mylimąjį Sūnų. Jei visa tai vykdysime tvirtai pasiryžę, viską aukodami, joks bandymas, negalėjimas ir net prasmės praradimas negalės mūsų sulaukyti. Tada kiekviena pralekianti valandėlė, nešdama gausių vaisių, nedings veltui, nes laiką šioje žemėje naudosime prasmingiausiai.

O Jėzus ir toliau tęsia tą verčiausią aukojimą viso pasaulio Mišiose. Dalyvaudami Mišiose kasdieną ir priimdami Jėzų Šv. Eucharistijoje, ir mes kartu su juo tą aukojimą tęsime. O taip aukotis su Jėzumi galėsime viso pasaulio Mišiose net tada, kai dėl sveikatos menkumo būsime priversti gulėti lovoje, ar dėl susidariusių labai sunkių sąlygų ir svarbių priežasčių negalėsime dalyvauti bažnyčioje.

Jėzaus pavyzdys, kai jis, vykdydamas Tėvo valią, atėjo aukotis už visus žmones, paskatins ir mus noriai aukotis už artimą. O nuoširdi artimo meilė bus mums paskatinimas tai daryti, pakeliant visas sunkenybes su atsidavimu, kada reikės atsisakyti daug ko, nusigalėti ir apsimarinti.

Jei būsime ištikimi Jėzui, kuris niekada mūsų neapleidžia, jo meilė padės mums dvasinės sausros, tamsybės ir atbukimo valandomis nešti savo kryžių ryžtingai, aukojimą darant verčiausiu.

Tada tie baisūs įvykiai, tas dorovinis nuosmukis ir pasimetimas, kuris dabar siaučia pasaulyje, turės mus tik paskatinti

dar uoliau aukotis. O aukojimąsi ypatingai padrąsina šie Jėzaus žodžiai: “Gydytojo nereikia sveikiems, bet tiems, kurie serga; nes aš atėjau ne teisiųjų šaukti, o nusidėjėlių” (Mork 2,17).

Kartais matysime tikinčiųjų, kuriems atrodo, kad toksai aukojimas nepriimtinas, nes jie nenori atsisakyti savo geismų, pasitenkinimų ir pomėgių, visus savo norus laikdami virš visko ir jais grįsdami savo gyvenimą.

Tokiems reikėtų rimtai pasvarstyti šį Jėzaus įspėjimą: “Žinau tavo darbus, jog nesi nei šaltas, nei karštas. O kad būtum arba šaltas, arba karštas! Bet kadangi esi drungnas ir nei karštas, nei šaltas, aš išspjausiu tave iš savo burnos” (Apr 3, 15-16).

Tasai Jėzaus įspėjimas rodo, kad tokie jo nemyli, o tik veidmainiauja. Taip jie tik save apgaudinėja, apie pomirtinį gyvenimą nenorėdami net ir pagalvoti, lyg jo visai nebūtų. Užtai toks nusistatymas juos apakina, tada jie nesidomi ir nenori suprasti Jėzaus užtikrinimo: “Aš — pasaulio šviesa. Kas seka manimi, nebevaikščios tamsybėse, bet turės gyvenimo šviesą” (Jn 8, 12). Tokių drungnumas ir savęs apgaudinėjimas

turi tik paskatinti mus dar uoliau aukotis su karšta meile ir už juos.

Jei kiekvieną kentėjimą, kurį mumyse sukelia žmonės, tuoj pat aukosime už juos iš meilės, mūsų širdy neliks vietos bet kokiam neigiamam jausmui prieš tokius. O jei aplinkybių, kurios vers mus kentėti, nevengsime, bet priešingai — jas prisimsime ir kentėjimus aukosime, tada mūsų širdy nebus vietos bet kokiai kartybei, nes joje apsigyvens ramybė ir džiaugsmas, kuris ir yra verčiausio aukojimo žymė.

Jei kiekvieną kentėjimą, kurį mumyse sukelia žmonės, tuoj pat aukosime už juos iš meilės, mūsų širdy neliks vietos bet kokiam neigiamam jausmui prieš tokius.

ANGLIS VIRSTA DEIMANTU

("Laiškų lietuviams konkurse I premiją laimėjęs rašinys")

DALIA STANIŠKIENĖ

*"Ir niekas jau pasauly nebaugina —
Aš Dievo vaikas amžinai esu!
Kančių dalia tik meilę subrandina,
Ne skausmo žemėj — nuodėmės baisu!"*

(Iš "Negęstanti liepsna")

"Kai agresorių tankai išsirikiavo televizijos bokšto sargyboje, aplankiau tragedijos vietą. Žmonės iš visos Lietuvos — minių minios — lankė šią tautos Golgotos staciją. Labiausiai sujaudino jaunos motinos. Šaltą sausio priešpietę jos ėjo nors truputį pastovėti simbolinėje garbės sargyboje. Su savo naujagimiais ant rankų! 'Tegul jie įkvepia šito oro!'..."

Tai žodžiai, rasti mūsų spaudoj, atkeliaavę iš Tėvynės, sausio pabaigoj rašyti. Skaitome juos su širdgėla, su ašaromis, nes jie atsipindi mūsų tautos kančią...

Nuo pat žmonijos pradžios žmogus bando suprasti ir išaiškinti kančios prasmę. Vieniems kančia — tai Dievo bausmė už nusikaltimus; kiti teigia, kad geras ir teisingas Dievas kančios išvis žemėj neleistų. Nei vieni, nei kiti klausimo neišriša: juk kančia ir geri žmonės, ne tik nusidėjėliai. O tie, kurie tikim Dievą, žinom, kad Dievas yra teisingas ir geras.

Mūsų filosofas Antanas Maceina taip apie kančią kalba: "Kančia yra prapuolusios būties žadintoja. Ji, lyg tas laikrodis budintojas, sučirškia kaip tik tada, kai mes esame labiausiai įmigę pasauliniame savo buvime".

Kančių yra fizinių ir dvasinių. Kiekvienas žmogus kančia, ir kiekvieno kančia

kitokia, savaip išgyvenama. Kenčiame dėl įvairių ir labai skirtingų dalykų. Dažnai žmogus suriša kančią su skausmu, išgyvenamu dėl ligos. Žmogus taip pat kenčia, pergyvendamas kito žmogaus žvėriškumą. Ir kiekvieno žmogaus gyvenimas pilnas laukimo ir nusivylimų. Neseniai skaičiau mintį, kad du didžiausi nusivylimai žmogaus gyvenime yra, kai negauname to, ko siekiame ir — kai gauname arba pasiekiame, nes žmogus žemėje niekada visiškai nebūna patenkintas. Baimės ir vienišumo jausmo išgyvenimas — tai neišvengiama kiekvieno šios žemės gyventojų dalis, daugiau ar mažiau paliečianti kiekvieną iš mūsų. Apie tokią kančią labai vaizdžiai kalba Eugene Kennedy savo knygoje "The Pain of Being Human". Jis teigia, kad vengdami vienatvės žmonės ieško malonumų, tikėdamiesi, kad tik tokiu būdu jie geriausiai pajus gyvenimą. Tuo tarpu vengdamas bet kokio skausmo, žmogus kaip tik gali prarasti progą tikros gyvenimo prasmės pajutimui. Anot Marcei Proust, iš skausmo mes išgydomi tik jį išgyvendami... Adomas Jakštas teigia, kad "visa, kas pasaulyje yra didelio, ateina pro kentėjimų vartus".

Tačiau tai dar nereiškia, kad ligų ir skausmų reikia laukti ir ieškoti. Bet nereikia ir pulti į neviltį ir baimę, žinant, kad jų žemėj neišvengsim. Baimė sukausto, tačiau tikėjimas ir pasitikėjimas Dievu nugalė baimę. Bijoti reikia tik savo veiksmų, kurie įžeidžia Dievą. Šv. Pranciškaus Asyžiečio žodžiais: "Kodėl tu toks liūdnas? Ar mirtiną nuodėmę padarei? Juk nėra kitos priežasties būti nuliūdusiam..."

Žinojimas, kad ir kančia, ir skausmas

— tik laikinas, praeinantis reiškinys, net jei jis ir ilgalaikis žemišku mastu matuojant, padeda žmogui neprarast vilties ir tą skausmą pergyvent nepalūžus. Nuolat prisimenu savo prieš daugelį metų mirusios mamytės posakį: menkniekis prieš Amžinybę... Šiandien tikiu, kad ji tą posakį ne tuščiai kartodavo, kad ji juo ir gyveno... Akyse tebestovi jos liūdnas, skausmingos ligos iškankintas veidas, tačiau pro jį prasiveržęs rūpestis savo vaikais... Ne skundą iš jos lūpų prisimenu, bet maldą; ne nusivylimą, bet viltingą laukimą ateinančio gydytojo su vaistais ir kunigo, atnešančio tikrąjį Gydytoją šventoje komunijoje; tikrai, neprisimenu jos skundo žodžių; teprisimenu amžinosios vilties kupiną šnabždesį: menkniekis prieš Amžinybę...

Bet kodėl Dievas pasirinko skausmą į mus prabilti?

Parafrazuojant rašytoją C. S. Lewis: Dievas mums šnabžda per mūsų malonumus, bet mums šaukia per mūsų skausmą. Skausmas — tai jo garsiakalbis pabudint prisnūdusį pasaulį. Tai labai vaizdu ir mūsų šiandieniniame pasaulyje: per karo grėsmę ir baimę, per triuškinančių tankų siaubą Tėvynėje jis žadina apsnūdusį pasaulį gręžtis atgal į Jį. Per skausmą jis prakalba ir į kiekvieną iš mūsų asmeniškai, jei tampame Jo balsui atviri.

Kai prieš keletą metų sunkiai susirgau, pirma reakcija buvo: Viešpatie, kodėl aš? Kodėl dabar? Kodėl turiu šį skausmą ir netikrumą — gyvensiu, ar mirsiu? — pergyventi?! Susidorojus su šiais pirminiais jausmais, pajutau, kad tas pergyvenimas paskatino mane daugiau įvertinti Dievo dovanas, pasaulio grožį, gerį, kurį sutinku kasdien, ir kiekvieną žmogų savo gyvenime. Tikiu, kad liga padarė mane jautresnę kitų skausmui. Juk neįmanoma kitą atjausti ir suprasti, jei pats nesi to paties pergyvenęs... Patirtas fizinis ir dvasinis skausmas taip pat išmokė priimt savo žmogiškumą,

silpnumą ir atleist kitiems bei sau už kartais atsikartojančią baimę, nerimą ar nusiminimą... Šiandien tikiu, kad ir liga buvo Jo dovana, už kurią turiu dėkoti...

“Joshua” ir kitų knygų autorius kun. Joseph Girzone, keldamas klausimą, kodėl Kristus nepanaikino kančios pasauly, teigia, kad tuo Jis būtų atėmęs žmonėms galimybę augti, tobulėti ir bręsti Jo meilėje. Kančia, kai ją surišam su Jo kryžiumi, mus suartina ir priartina prie Dievo. Kristus atėjo į žemę ne skausmą atimt — jis ir pats visą žmogišką skausmą ir visus žemiškus sunkumus, baimę, vargą, neturtą, žmonių atstūmimą pergyveno — bet tą kančią paaukot Tėvui ir perkeist, pakelt, sudievint. Jis pašventė mūsų gyvenimus per kančią — savo dievišką kančią. Be Kristaus kančia būtų tik blogis; per Kristų kančia tapo pašvęsta, tapo vertybe.

Skausmo perkeitimui iš absoliutaus blogio į tikrą gerį išaiškint kun. Girzone naudoja labai vaizdų anglies ir deimanto pavyzdį; prie aukštos temperatūros ir didelio spaudimo anglis virsta deimantu! Procesas, kaip tai atsitinka, daug kam gal sunkiai suprantamas, tačiau visas pasaulis pripažįsta šio kiečiausio brangakmenio — deimanto vertę.

Tai, ką mes vadiname kančia, Dievui yra tam tikras neišvengiamas procesas priartinti mus prie savęs. Kančia — tai integrali ne tik mūsų, kaip žmonių, bet ypač, kaip krikščionių, gyvenimo dalis. Skausmas reikalingas mūsų dvasiniam augimui panašiai, kaip sportininkui reikalingas intensyvus ir kartais tiesiog skausmingas treniravimasis prieš rungtynes, pasiaukojant ir atsisakant daug ko, kad pasiektų galutinį laimėjimą.

Kitas pavyzdys: jei mažą vaiką nuolat saugosim nuo bet kokio sunkumo, vargo, kad ir mažiausio skausmo, jis užaugs savanaudis, kietaširdis, nemokantis užjausti kito. Bet patyręs sunkumų vaikystėje, jis bus geriau pasiruošęs didesniems gyvenimo sun-

Lietuvių Fondo vicepirmininkas Vaclovas Momkus “Laiškams lietuviams” įteikia Liet. Fondo auką — 1000 dol.

J. Kuprio nuotr.

kūmams. O mes, tėvai, jiems geriausiai galime padėti ne sielodamiesi ir krimsdamiesi dėl jų, bet malda, pavedant juos visiškai Dievo globai...

Suprantama, žmogus turi kovot prieš blogį, kiek jo jėgos leidžia ir jautri sąžinė diktuoja. Bet toje kovoje svarbiausia ne kančios išvengt, bet kaip mes ir mūsų vaikai į tą kančią atsiliepiam. Moderniam žmogui kančią suprasti labai sunku, tiesiog neįmanoma, jei jo vienintelis ir pagrindinis tikslas yra tik ją pašalinti, jos išvengti. Tačiau krikščioniui, kurio pagrindinis tikslas gyvenime yra artėti prie Dievo, ir didžiausias skausmas yra maža kaina už tokią didelę vertybę — gyvenimą su Juo amžinai...

Net ir tada, kai skausmas ir kančia yra paties žmogaus užsitraukti savo elgesiu (pvz., ligos, kurios yra netvarkingo gyvenimo padariniai) — net ir tada Dievas dažnai tą skausmą panaudoja žmogaus naudai: sunkią ligą išgyvendami, ne vienu atveju tie žmonės atsiverčia, pamato gyvenimo tikslą, atranda ramybę ir džiaugsmą net ligos sukaustytame kūne...

Yra posakis, kad išgirstame tik pusę to, kas sakoma; suprantame tik pusę to, ką išgirdome; tikime tik pusę to, ką supratome; prisimenam tik pusę to, ką įtikėjome... Kaip svarbu plačiai atidaryti širdis ir išgirst, suprast, tikėt ir prisimint, kai Kristus kalba mums apie savo meilę, kurią įrodė savo

"PASILIKITE MANYJE"

CHIARA LUBICH

"Pasilikite manyje, tai ir aš jumyse pasiliksiu" (Jn 15,4).

Ketvirtoje evangelijoje skaitome, kad Jėzus tuos žodžius pasakė paskutinės vakarienės metu savo apaštalams, prieš pat savo kančią. Kalbėdamas apie santykius, kurie turi būti tarp jo ir jo sekėjų, Jėzus pasakė, kad jie turi būti susijungę su juo, kaip šakelės su vynmedžiu, ir kad toksai susijungimas yra esminis. O būdami tai susijungę su juo, jie galės skelbti pasauliui jo gyvenimą, jo šviesą, jo meilę.

Jėzus gražiausiai pavaizdavo krikščioniško gyvenimo esmę. O toksai gyvenimas gali reikštis tik vienybėje su Jėzumi. Krikščionis ir yra asmuo, kuriame gyvena Jėzus.

Kas gali padėti tokį didingą idealą vykdyti? Tikrai "pasilikimas" Jėzuje. Jėzus gyvena mumyse, jei mes pasilikame jame. Jėzus tai ir pasakė, kad jis gyvens mumyse, jei mes stengsimės gyventi pagal jo žodžius (Jn 15,7), tai yra, jei mes vykdysime jo įsakymus (Jn 15,10). O jie visi yra susumuoti tarpusavio meilės įsakyme (Jn 15,12).

Jei gyvensime pagal Jėzaus žodžius, vykdysime sąlygą, kad jis galėtų gyventi mumyse.

Jei vykdome Jėzaus žodžius, esame autentiški krikščionys. Tai gali daryti paprastai ir konkrečiai visi. Iš tikrųjų nėra tokio momento, situacijos ar aplinkybės, kurioje negalėtumėm vykdyti Jėzaus žodžių. Nėra tokio asmens - bet kokio amžiaus, kultūros lygio, asmeniškos padėties, socialinio gyvenimo būsenos, darbo įsipareigojimo ar profesijos - kuris galėtų sakyti: "Šventraštis ne man. Mano galimybės ir mano aplinkybės to neleidžia".

Kaip mes galėtumėm gyventi pagal čia mąstomus žodžius? Stengdamiesi suprasti ir gyventi pagal Jėzaus žodžius didesniu intensyvumu kasdieninio gyvenimo įvairiose aplinkybėse. Juk ir gauname šiuos komentarus kas mėnesį tam, kad jie mums padėtų tai daryti.

Čia jau buvo minėta prieš tai, kad visi Jėzaus žodžiai remiasi meilės įsakymu; kiekvienas momentas, kiekviena proga mums pateikia galimybę mylėti artimą.

Tai ir yra praktiškas būdas naudoti čia mąstomus žodžius konkrečiai; tik pasiryžkime vis su didesniu dėmesiu vykdyti tarpusavio meilės įsakymą visuomet, kada tik Viešpats siųs mums artimą

Iš anglų kalbos išvertė *Kostas Paulius*

kančia, mirtim ir PRISIKĖLIMU... Ir tai išaukštins mūsų skausmą, grąžins viltį ir suteiks pasitikėjimo, kurį jaučiame ir to rašinio iš Lietuvos žodžiuose:

"Gedulo juosta tebejuosia mūsų dienas. Okupantų kareivos trypia šventą žemę, liejasi kraujas... Tėvynėje neramu. Bet nėra panikos. Žmonės dirba ir pasiskirstę budi prie radijo komitetų ir televizijos retransliacijos bokštų... Kūrendami laužus ir dainuodami, lietuviai saugo savo teisėtai išrinktą parlamentą Vilniuje... Lietuva — gyva!"

Jų skausmas, jų malda, gili, širdį verianti, nesibaigianti malda jungiasi su mūsų maldomis bei skausmu ir mūsų atviras širdis iš anglies verčia į deimantus...

Ar kas nors gerai kančios paslaptį supras? Abejoju. Tačiau dar didesnė paslaptis, mūsų žmogišku protu neapbrėpiama, yra Dievo atsakymas į kančią — Kristaus mirtis ant kryžiaus ir Prisikėlimas... Tiems, kurie netiki —jokie aiškinimai nepadės; mums, kurie tikim, — aiškinimo nereikia...

Kaip gera ir ramu širdy, žinant, kad vieną dieną į visus klausimus bus atsakyta...

("Ein Jesus -
Leben', I,
Wien 1948,
Mayer & Co.)

Ši knyga apie Jėzų buvo parašyta austro autoriaus tais laikais, kai Vokietijoje buvo priskelbta daug dalykų, pažeminančių Jėzų, Hitlerio laikais. Kaip pats autorius sako, tas Jėzaus niekinimas įbruko jam į rankas plunksną parašyti šią knygą. Jo tikslas buvo pateikti dalykišką Jėzaus dvasios vaizdą, iškeliant jo teisingumą, kilnų didingumą ir patrauklų grožį. Pirmoji šios knygos laida buvo paskelbta su autoriaus slapyvardžiu.

Skaitant šiuos epizodus, verta atkreipti dėmesį į tai, kaip natūraliai Jėzus renka savo bendradarbius. Jis tai daro tartum mūsų laikų visuomenininkas, ieškodamas šalininkų. Šie epizodai parodo, kaip Jėzaus veikloje antgamtinis veikimas derinasi su paprastu visuomeniškumu.

Vertėjas V. Bagdonavičius, M.IC.

JĖZUS ORGA- NIZUOJA SAVO SEKĖJUS

*Wilhelm
Schmidt*

Skirtingas žygio Jeruzalėn pobūdis

Žygį Jeruzalėn Jėzus su savo mokiniais buvo pradėjęs jau Galilėjoje. Tačiau ten tas žygis buvo vykdomas tyliai. Bet atvykus į pietinius Galilėjos pakraščius, iškart jo taktika keičiasi. Nuo čia jo kelionė vyksta jau nebe slapčia, bet pasižymi labai išryškintu viešumu. Jis nori, kad apie tai būtų kuo plačiau žinoma. Ypač kad būtų žinoma tose vietose, per kurias eina kelias į Jeruzalę. Jis siunčia ten grupę šauklių pirmiau negu jis pats ateis, kad žmonės jo sutikimui būtų jau paruošti. Ir tuos septyniasdešimt du pasiuntinius Kristus taip pat ruošia, norėdamas, kad jo kelionė Jeruzalėn pasidarytų viešai žinoma. Jis duoda jiems suprasti, kad dėl to, kas jo laukia Jeruzalėje, nereikia nuogąstauti, tačiau nereikia tai laikyti nė mažaverčiu dalyku jo pasiuntinybei. Jis to neslepia, bet skelbia ir lyg kviečia žmones eiti kartu su juo, kad jie būtų liudininkai to, kas ten turi įvykti.

Iš viso to, kaip Jėzus ruošiasi ton kelionėn, ryškėja dieviškas ir džiugus pasiruošimas tam, kas jo laukia Jeruzalėje. Tie 72 mokiniai, kuriuos jis siunčia, yra ne tiek pranešėjai apie jo atvykimą, kiek ir patys yra Dievo karalystės skelbėjai. Jie yra panašūs į apaštalus, kuriuos jis anksčiau buvo išsiuntęs. Jie yra taip pat didžiosios Jėzaus veiklos dalininkai, kad būtų pabaigta tai, kas pradėta. Atrodo, kad čia Jėzus ruošiasi didžiam užkariavimui. Tai yra pasiruošimas užpulti Jeruzalę, tą didžiąją žydiškumo tvirtovę, jos sostinę ir dvasinį centrą.

Tai yra naujas spektaklis apaštalams ir kitiems mokiniams. Mat iki šiol jie niekad kartu su mokytoju nevyko į Jeruzalę. Ligšioliniai apsilankymai Jeruzalėje buvo jo vieno reikalas. Tiesa, pirmojoje kelionėje jį lydėjo keletas mokinių. Mokiniai dabar tikrai žinojo, kad Jeruzalė yra Jėzui pasipriešinimo centras. Jie tai žinojo, jei ne iš kitų, tai iš paties Jėzaus. Jeruzalės pasipriešinimas Jėzui buvo kurstoma, bei remiamas ir Galilėjoje. Dėl to jo mokiniai šio žygio Jeruzalėn drąsą suprato. Savo Mokytojo ryžtą užpulti šią žydijos tvirtovę mokiniai žinojo ir tyliai stebėjosi jo pasiryžimu bei drąsa. Apaštalai ir kiti mokiniai į šį žygį glaudžiai jungėsi.

Žinoma, Kristui teko dar daug ką šių savo bendradarbių ir kovos dalyvių elgesyje bei galvosenoje išlyginti ir pataisyti. Tik tada jie galėjo tikti jo turimam tikslui. Šio auklėjimo darbo Jėzus ėmėsi ne tik tiems, kurie buvo prie jo prisijungę, bet ir tiems, kurie norėjo jungtis.

Toliau paminėtini trys įvykiai, kuriais Jėzus atliko pirmosios grupės mokyimo darbą, o kiti trys įvykiai skirti tiems, kurie norėjo ar galėjo įsijungti į jo veiklą, kad suprastų, koks čia yra reikalas.

Pirmenybės pamoka apaštalams

Ta pamoka buvo atlikta po antrojo kentėjimų pranešimo. Tai buvo padaryta visai nelauktai. Kristus buvo ką tik paskelbęs, kad jam reikės kentėti didelius pažeminimus. Tačiau tarp apaštalų iškilo ginčas, kas iš jų yra didžiausias. Tai atsitiko pakelėje į Kaparnaumą. Jėzus žygiavo atokiai nuo apaštalų, pirm jų, susikaupęs. Tačiau tai nekludė jam išgirsti, kad jo mokiniai stipriai ginčijosi (Mt 18,1-5; Mk 9,32-36; Lk 9,46-48).

Galbūt tam ginčiui pats Kristus buvo davęs progą, labai išryškindamas Petro vaidmenį. Bet ir abu broliai Jonas ir Jokūbas buvo susilaukę išryškavimo, parenkant juos dalyvauti Kalno persimainyme. Galbūt dėl

šių skirtumų ir susidarė apaštalų tarpe dvi partijos, kurios gynė savo pirmenybes.

Pakeliui į Kaparnaumą Jėzus nesiungė į jų diskusijas. Tačiau, kai jie buvo pasiekę namus ir šiek tiek atvėsę, Jėzus juos paklausė, apie ką jie kelyje taip karštai ginčijęsi. Apaštalai gėdijosi į tai atsakyti. Tas jų drovumas kaip tik yra ženklas, kad jie suprato, jog tos diskusijos šiuo metu buvo ne vietoje. Apaštalai turėjo savyje ką ką iš gerų vaikų laikysenos. Prie jos Jėzus prijungė ir savo pamokymą.

Jis atsisėdo ir pakvietė apaštalus susėsti aplink jį. Į šį ratą jis pakvietė ir mažą vaiką, kuris netoliese žaidė. Pirmiausia jis jį meiliai apkabino, kad jis nebijotų būti tarp būrio svetimų ir nepažįstamų vyrų. Paskui jis pastatė jį šalia savęs ir į susidomėjusius bei jo žodžio laukiančius apaštalus prabilo: "Pasižiūrėkite į šį vaiką. Jis yra didžiausias mano karalystėje. Aš jį mylėsiu ir jam suteiksiu garbės vietą. Jeigu jūs nepasidarysite kaip šis vaikas, negalėsite įeiti į dangaus karalystę. Jeigu kuris iš jūsų nori pirmos vietos, tegul būna paskutinis iš visų ir visų tarnas. Tas, kuris jūsų tarpe yra mažiausias, yra didis. Dėl to aš jums rodau šį vaiką, norėdamas pasakyti, kad kas priima vieną tokį vaikutį, tas mane priima. O kas mane priima, priima tą, kuris mane yra siuntęs".

Ar tai nėra apaštalams ir jų mokiniams konkretus uždavinys? Ar ne jų uždavinys šiuos žodžius perduoti kitiems, ne tik kaip jiems pamokymą, bet ir patiems asmeniškai jais sekant, kad ši pamoka pasidarytų sustiprinta ir jų pačių pavyzdžiu?

"Kas tokį vaiką priima, priima mane". Ar šių žodžių įgyvendinimas nėra viena tų nuostabiausių malonės dovanų tiek individualiam, tiek ir visuomeniniam apaštalavimui? Jėzus nori šiuo prašymu per apaštalus atkreipti dėmesį individualiam žmogaus gyvenimui, pasakydamas, kas yra žmogus. Vienišas apaštalavimo kelias, užsitverdamas nuo kitų, veda į didelį pavo-

Meninę programą atlieka violončelistas Marius Gražulis. Akompanuoja jo žmona Sheila.
J. Kuprio nuotr.

jų. Iš to kyla nenatūrali izoliacija, susitelkiant ar prie dangiškų, ar prie žemiškų gėrybių. Tai gali vesti į pavojus.

Šiuo pavyzdžiu Jėzus parodo, kokia yra tikra apaštalinė veikla ir kokios yra esminės jos šaknys. Nuo jų priklauso žmonijos gelbėjimo galimybės, nes tik tokiu būdu galima paliesti žmogaus širdį ir jį pagydyti.

Apaštalams ši pamoka buvo nemažas susigėdinimas, mat jie norėjo būti dideli ir reikšmingi. Tačiau mokytojas pastatė prieš juos nereikšmingą vaiką, kaip didžiausią dangaus karalystėje. Jėzus čia nesunaikina tos stiprios, veikimą skatinančios jėgos, kuri veda į savigarbą, tik vietoje išdidaus valdymo jis apaštalams pasiūlo meilingą tarnavimą.

Iš tikrųjų Jėzus čia parodo dvilypį auklėjimą tų didelių vaikų, kokie dažnai būdavo apaštalai, pasinaudodamas mažo vaiko pavyzdžiu.

Griežtas perspėjimas vaikų papiktintojams

Jėzus taip labai myli vaikus, kad juos duoda pavyzdžiu apaštalams, kai jie ginčijasi, kas iš jų bus didžiausias jo steigiamoje karalystėje. Jėzaus vaikų meilė pasirodo ir iš to, kad jis juos ne tik siūlo pavyzdžiu suaugusiems, bet ir gina nuo jiems gresiančių pavojų. Labai kietai jis pasisako prieš šių nekaltų būtybių papiktinimą, kuris jiems gresia. Jis šaukia visą pasaulį gelbėti vaikus. "Ir jeigu kas vienam iš tų mažųjų, kurie tiki mane, sudarys kliūtį, būtų geriau, kad jam girnų akmuo būtų

pririštas prie kaklo ir kad jis būtų paskandintas jūrų gelmėje. Tiesa, kad papiktinimų pasitaiko, bet deja tiems, per kuriuos papiktinimai ateina". (Žodžiu "papiktinimas" čia suprantama žmogaus klaidinimas tikėjimo ir doros dalykuose. *Vert.*).

Kaip tai galima, kad Jėzus, kuris yra toks atlaidus nusidėjėliams, taip griežtai pasisako prieš papiktinimus? Tai yra dėl to, kad jis vaikų atžvilgiu yra kaip višta, kuri savo vaikus telkia po savo sparnais, ar kaip liūtė, kuri su tokia jėga gina nuo priešų savo jauniklius. Panašiai gina Jėzus mažuosius, kurie jį tiki. Jis juos duoda pavyzdžiu savo apaštalams. Jis vertina jų paprastumą ir nekaltumą, kurio jis tikisi ir iš apaštalių. Dėl to Kristaus žodžiai *mažieji, vaikai ir mokiniai* daugeliu atvejų lyg su-eina vienas į kitą.

Vaikas savo skaisčiu grožiu yra nepaliesta Dievo nuosavybė. Apaštalai, nepavargstančių Kristaus pastangų ir rūpesčių išauklėti, taip pat yra pasidarę jo turtas. Jie savo paprastumu ir nekaltumu yra laimingi ir palaiminti Dievo globa. Jei kas juos iškreiptų, papiktintų, padarytų blogais, tie išplėštų iš jų Dievą, atimdami jų brangiausią nuosavybę, juos pastūmėtų į nuodėmę, nerimą ir vargą. Jėzus sukiša prieš tokius, nesivaržydamas stipriausių grasinimų.

Tačiau Jėzaus sieloje yra dar didesnis pasibjaurėjimas paties suvedžiotjo veikla, uždegančia jo kilnų pasipiktinimą. Suvedžiotojas savyje turi kažką iš velnio. Ten, kur pats velnias negali priėti, jis pasiunčia žemą žmogų kaip savo pagalbininką. Tas nekreipia mažiausio dėmesio į tėvų ir mokytojų pastangas išauklėti žmogų. Jis tas pastangas sunaikina, pastumdamas žmogų į vargą. Šėtonišką darbą atlikęs, savo auką jis palieka dideliame skurde ir varge. Išdidžiai juokdamasis, jis eina toliau savo sąžinę apkrauti naujais blogais darbais. Koks baisus nelaimių koldas iš tokių žmonių veiklos užsideda! Kiek daug nuodėmės daigų turi tie suvedžioti

žmonės nešiotis ir sunkiausiose kovose tęsti savo gyvenimą! Kiek daug šeimų sunaikinama! Kiek daug šeimų užnuodijama! Dėl tų suvedžiojimų daug vargšų vaikų pasilieka be tėvo, be motinos ir patys vieni turi vilkti savo gyvenimą. Kai Jėzus mato visas šias suvedžiojimų ir papiktinimų pasekmes, jo šventas užsirūstinimas ir kertanti žodžių jėga darosi suprantama. Tais aštriais žodžiais jis nori gelbėti tai, ką dar galima išgelbėti.

Išganinga baimė turi apimti tuos, kurie yra kalti dėl vaikų gadinimo ir niekinimo, nes nekalto vaiko sargybinis, skaisti dangiška būtybė, yra paskirta jį globoti. Ji turi viską pranešti, kas jos globotiniui kenkia.

Per didelis uolumas

Davęs šį gražų vaikiško nusižeminimo pavyzdį, Jėzus netrukus turėjo progą kai kuriuos apaštalus perspėti dėl jų per didelio uolumo. Tai buvo Jonas ir Jokūbas. Ne be reikalo Jėzus juos buvo pavadinęs Perkūno vaikais. Tai tinka ypač Jonui. Jonas, būdamas tokios audringos prigimties, elgėsi taip, dėl ko jis nebuvo visiškai tikras. Jėzus jį pamokė, tačiau tai Jono susirūpinimo nepašalina.

Jis, tikėdamasis palankaus atsakymo, Jėzų paklausė: "Mokytojau, mes sutikome vieną, kuris Tavo vardu išvarė velnią. Mes jį perspėjome, kad to nedarytų, nes jis nepriklauso mūsų grupei".

Tai, ką Jonas pasakė, buvo geras liudijimas, kaip tikėjimas Jėzaus vardo jėga buvo paplitęs. Tačiau abiem broliams apaštalams neatrodė teisinga, kad kas nors savintųsi tai, ką jie, apaštalai, iš Jėzaus buvo gavę. Jeigu ir toliau bus taip daroma, jie manė, tai jų privilegijuotas vaidmuo Dievo karalystėje neteks galios. Dėl to jie ryžosi, galbūt net jėga, tą kitų veiklą sukliudyti. Jonas savo elgesį bandė pateisinti mokytojui tuo, kad tas stebukladaris nevaikščioja kartu su jais, taigi neneša tų sun-

kenybių, kurios kyla iš sekimo savo Mokytoju, o tik pasisavina jo privilegijas.

Tačiau Jėzus mato, kiek daug siauravasiškumo ir savanaudiško ribotumo turi jo mokiniai. Dėl to jis sako: "Palikite tą žmogų ramybėje, nes kas turi tiek daug tikėjimo, kad mano vardu daro tokius stebuklus, jis yra kartu su jumis ir negali būti prieš jus". Jėzus apaštalus pamoko, kad jie šiuo atveju negali manyti, jog tas žmogus yra tik savanaudiškas Jėzaus vardo naudotojas; viduje jis yra tikintis ir Jėzų mylintis, nes kitaip jis nebūtų galėjęs pasinaudoti Jėzaus vardo jėga ir išvaryti piktąsias dvasias. Dėl to jie turi tą žmogų palikti, kad jis veiktų ir toliau.

Šis pamokymas, kuris buvo sulaikomas nuo per didelio uolumo, brolių Jono ir Jokūbo nesulaikė, kad jų karštis dar kartą nepasireikštų. Jėzui traukiant Jeruzalės kryptimi, jo mokiniai ir apaštalai turėjo atlikti tam žygiui praktišką patarnavimą. Kadangi Jėzus su didele palydovų svita turėjo užėiti į kai kuriuos namus, reikėjo, kad jiems būtų iš anksto pranešta. To nepadarė, galėjo ten pritrūkti maisto ar nakvynės.

Viena tokia pasiuntinių pora, kurią Jėzus siuntė pirma savęs, atvyko į vieną Samarijos miestelį, bet jie atsisakė Jėzų su palydovais priimti. Mat jiems buvo aišku, kad tai buvo kelionė į Jeruzalę, žydų sostinę ir šventovę. Samariečiai žydų labai nekenė. Apaštalai Jonas ir Jokūbas, išgirdę tą atsakymą, labai įširdo. Kaip gali kas nors su jų didžiai gerbiamu ir mylimu Mokytoju, kuris yra Mesijas, taip grubiai pasielgti?! Tai šaukėsi pamokančios bausmės, kurią juodu norėjo įvykdyti. "Viešpatie, jei nori, mes prišauksime ugnį iš dangaus, kad juos sunaikintų". Pirmiau Jėzus juodu buvo pavadinęs Perkūno vaikais, o štai dabar jie nori būti ir žaibo vaikais. Juodu norėjo veiksmingo ženklo iš dangaus, kurį Jėzus nebuvo nė kartą padaręs, nepaisant to, kad Rašto žinovai ir fariziejai daug kartų iš jo to reikalavo.

Konkurso vertinimo komisijos sekretorė ses. Ona Mikailaitė skaito protokolą.

J. Kuprio nuotr.

Grubi samariečių laikysena turėjo labai įžeisti Jėzų, tačiau dėl to jis nė trupčiuką neprarado dvasinės rimties. Paprasčiausiai jis ėjo prieglaudos ieškoti kitame kaime, kai čia nedraugiškai jo nepriėmė. Tik kai abu Perkūno vaikai jam nedavė ramybės, jis nukreipė į juos rimtą žvilgsnį ir išbarė: "Nežinote, kokios dvasios esate". Tai yra alkano išdidumo dvasia, nevaldomo keršto ir nešvento uolumo. Ji ir paskatino juodu to prašyti. Jėzus kalbėjo, kad jo dvasia yra šventoji Dvasia, kuria jis yra pateptas. Tai yra numesto šiaudo dvasia, kurio nereikia sumindžioti; tai rusenančio degalo dvasia, kurio nereikia užgesinti. Žmogaus Sūnus atėjo ne sielų pražudyti, bet išgelbėti.

(B.d.)

APIE VYTAUTĄ MAČERNĮ

ALDONA RUSECKAITĖ

Kai Lietuvoje po Kruvinajo sekmadienio ieškojome savo sieloms atspirties ir tvirtybės, aš nuolat prisimindavau jaunojo poeto V. Mačernio žodžius „...mokėkim gyventi nors ir dūžtančiose formose. Mes patys esame šviesa. Mes patys esame saulė, todėl neaimanuokime, jei aplinkui tamsu, nes nemokam sau kelio nušviest. Kiekvienas nešam sielą lyg žibintą”. (Iš laiško sužadėtinei Br. Vildžiūnaitei 1942 m.).

Šiame trapiame ir sudėtingame žemiškame pasaulyje mes visi laikas nuo laiko atsiduriame dūžtančiose formose, bet privalome iškentėti, išlikti ir išgyventi. Truputį nuostabu, kad šiuos žodžius parašė 21-erių metų jaunuolis. O štai šių metų birželio 5-ąją V. Mačerniui sukaktų 70 metų. Tačiau jo gyvenimo upė taip ir liko vadintis Jaunyste. Likimas jam teskyrė 23-jus metus: žuvo 1944-jų spalio 7-ąją.

Lietuvoje šio talentingo poeto eilės plito iš rankų į rankas nuorašais, paslapčiomis, kartais net be autoriaus pavardės. Pirmoji publikacija pasirodė 1966-jų metų „Poezijos pavasario“ leidinyje, o 1970 m. išleista V. Mačernio poezijos ir vertimų knygelė „Žmogaus apnuoginta širdis“. Net mums, čia gyvenantiems ir prie visko pripratusiems, kartais sunku suvokti sovietinės sistemos paslaptis: kuo gi buvo pavojinga intelektualiai, filosofinei V. Mačernio lyrika? Matyt, čia daugiausia kaltas įtarimas, kad jis tą lemtinę 1944-jų spalio 7-ąją buvo ketinęs trauktis į Vakarus.

Tačiau talento nepaslėpsi ir neužkasi.

*Žmogus praeina ilgą, tamsų kelią
Likimo užmirštas, šešėly, laukime,
Bet štai staiga į tamsą žaibas skelia
Ir nušviečia didžia gyvenimo šviesa
Slaptus kentėjimus ir kelią vingų...*

(“Rudens sonetai”, 11 eilėraštis)

Lietuvoje jau lyg ir išmušė V. Mačernio valanda. Net į mokyklų privalomą programą jo kūryba įtraukta. Šiomis dienomis turi pasirodyti knygynuose solidi poeto rinktinė, sudaryta V. Kubiliaus.

Neturiu čia tikslo pateikti kūrybos apžvalgą ar priminti biografiją — jūsų spaudoje tai buvo padaryta jau seniai ir gana išsamiai. Pagerbdama šį V. Mačernio jubiliejų, aš noriu atkreipti dėmesį į tą medžiagą, kuri jau daug metų yra saugoma Maiironio lietuvių literatūros muziejaus fonduose ir kuri šiek tiek papildo poeto kūrybos bei asmenybės charakteristiką.

Pirmiausia — surinkti atsiminimai.

1981—siais, artėjant V. Mačernio 60-čiui, mes, muziejininkai, susiruošėme į jo gimtuosius kraštus ekspedicijon. (Gimtinė — Plungės rajonas, Žemaičių Kalvarija, Šarnelės kaimas). Niekas mums tąsyk netrukdė, tik žmonės dar ne viską kalbėjo ir ne viską rodė. Net jubiliejinis V. Mačernio minėjimas Žemaičių Kalvarijoje prasidėjo gėlių padėjimu vietiniam revoliucionieriui A. Mikai... Tačiau ši ekspedicija — tai visgi buvo artimas prisilietimas prie gilios, dramatiškos, įdomios, savitos poeto asmenybės. Sesuo ir trys broliai, buvę draugai ir kaimynai, bendramoksliai ir pažįstami

- ♦ Popiežius Jonas Paulius II Velykų sveikinime pasakė kalbą nuo centrinio Šv. Petro bažnyčios balkono. Klausėsi apie 150.000 žmonių. Televizija perdavė popiežiaus kalbą į 54 kraštus, kurių kalbomis, jų tarpe ir lietuvių, popiežius perdavė sveikinimus.

savo pasakojimais tarytum brūkštelėjo keletą potėpių V. Mačernio paveikslui.

Buvo gegužės pabaiga — birželio pradžia. Lietuvos laukai kvepėjo žydinčiais žolynais, miškuose sirpo pirmosios žemuogės ir paslaptinai miglojo niekuomet neišdžiūstančios Šarnelės pelkės. Mačernių namai mus sutiko visiškai sunykę. Sunku bebuvu įsivaizduoti didžiulę turtingą sodybą su dviem sodais, daugybe įvairių trobesių ir pastatų, dideliu gyvenamuoju namu.

Jau būdamas studentu, grįžęs į tėviškę, Vytautas įsikurdavo kambaryje, vadina-mame alkieriumi. Čia laikė knygas, kurių turėjo ne tik lietuviškų, bet ir kitom kalbom, taip pat įvairių žodynų. Vis skaitė ir rašė — vėlai gulė, anksti kėlė. V. Mačernis buvo silpno regėjimo, nuo skaitymo perštedavo akys, tačiau vaikščiodavo visada po pažasčia knygą pasikišęs. Ir savo “gandra-lizdyje”, aukščiausioje apylinkės pušyje, sėdėdavo su knyga. Jaunesniajam broliui Juozui yra sakęs: “Aš, radęs knygą, pabučiuoju, kiti. paspiria į šalį. Mokslui nėra galo. Mokaisi ir mokaisi. Vieną knygą baigęs — imk kitą”. Mažuosius brolius ir seserį mokė skaityti ir rašyti. Prieblandos valandą visus susodindavo, deklamuodavo savo ir kitų poetų eilėraščius, vertimus. Ypatingai Vytautas mėgo dainuoti. Ir ne tik lietuviškas, bet ir vokiškas, angliškas, itališkas dainas. Mažieji irgi traukdavo visokiais balseliais. Karo metais sesers Valerijos yra prašęs, jeigu jis žūtų, kad ši paslėptų knygas ir rankraščius. (Deja, namiškiams nepasisėkė išsaugoti Vytauto archyvo. Surinko jo albumus su nuotraukom, žodynus, kai kuriuos rankraščius, sudėjo į skrynią ir užkasė darželyje. Tačiau toje vietoje, kaip tyčia, apsistoję rusų kareiviai kūreno laužą ir pylė vandenį. Todėl beveik viskas sudrėko ir supuvo.)

Žemaičių Kalvarijos jaunimas skolin-davosi iš Vytauto paskaityti knygų.

Ant savo knygų kur nors priešlapio kamputyje poetas užsirašydavo vardą ir pa-

vardę. Ekspedicijoje gavome porą knygelių iš V. Mačernio bibliotekos: tai M. Metherlinko “Nežinomas svečias” (1923) prancūzų kalba ir F. Dostojevskio “Idiotas”, IV dalis (1939) lietuvių kalba.

Kaip jau minėjau, tiek buvdamas tėviškėje, tiek mokydamasis Vilniuje, V. Mačernis dienomis ir naktimis skaitė Vakarų filosofų veikalus, įvairių tautų bei lietuvių poeziją ir prozą. Užsienio literatūrą dažniausiai skaitė originalo kalba, nes

mokėjo 7 kalbas. Tačiau savo apsiskaitymu prieš draugus nesipuikavo, specialiai intelektualerodė, nors mėgo filosofuoti ir pasakoti apie perskaitytą literatūrą. Buvo tikras dvasis aristokratas. Jam buvo visai nesvarbu, ką valgys, kuo apsirengs, bet už savo uždirbtus varganus pinigus visų pirma pirkdavo knygų.

Poetas didžiąją dalį savo eilėraščių mokėjo atmintinai, draugams su noru garsiai deklamuodavo. Joks skaitovas “Vizijų” nėra perskaitęs geriau negu pats autorius... Ypatingas skaitymo būdas tartum atskleidavo dalį sudėtingo, dramatiško vidinio pasaulio.

V. Mačernis savotiškai veikė aplinkinius, darė visiems įtakingą įspūdį — tarytum būtų koks ekstrasensas. Atrodė uždaras ir susimąstęs, tačiau turėjo ir visiškai priešingų bruožų — veikloje buvo energingas ir kartais karštas kaip ugnis, netgi įsakmus.

V. Mačernis buvo giliai tikintis. Jau Telšių gimnazijoje reiškėsi kaip aktyvus ateitininkas, o ir vėliau Vytauto Didžiojo universitete šios veiklos neapleido. Karo metais gyvendamas tėviškėje, kiekvieną sekmadienį eidavo į Žemaičių Kalvarijos bažnyčią, mėgo vargonų muziką. Po mišių negausus miestelio jaunimas užsukdavo pietauti pas Pauliaus Jurkaus mamą, kuri dažnai vaišindavusi morkų blynais.

Tačiau daug laiko Vytautas praleisdavo vienas. Braidydavo po laukus, miškus, pelkes, užsimiršęs, įsijautęs į gamtą ir savo vidinį pasaulį. Stiprybė ir jėga į jį tekėjo iš gimtosios žemės. “Dabar, kai rengiuos namo, mano akyse iškilo namai, laukai ir visa tai, kas sudaro mane. Aš esu juk užaugęs kaime ir tikrai žinau, ką reiškia žmogui kaimas, gamta, jos kiekviena kalva, upe-liukas, medis, takas... Šitie visi dalykai yra mano sudedamosios dalys, yra mano aš. (...) Mano tėviškė tikrai, nemeluotai, objektyviai graži, tą turėtų kiekvienas pri-

pažinti: ežerai, pelkės, kalnai, miškai”. (Iš laiškų Br. Vildžiūnaitei 1941 m.).

Matyti, lemtis taip panorėjo, kad V. Mačernis amžinajam poilsiui atgultų ant Žvyrynėlio kalnelio, maždaug už pusės kilometro nuo namų. Nuo šitos aukštumėlės driekiasi tolima perspektyva į taip mylėtus gimtuosius laukus... Kai Vytautas žuvo, frontas siautėjo visu žiaurumu. Išvežti iš Šarnelės į Žemaičių Kalvarijos kapines buvo be galo pavojinga. Atėjusios į šermenis kaimynės Vytautą rado pašarvotą ant nukeltų nuo vyrių durų. Šalia degė viena žvakė. Malkinėje vyrai obliavo lentas karstui. Naktį be jokių iškilmių ir apeigų jaunasis poetas iškeliavo į gimtinės kalnelį.

Tai, žinoma, pabiręs pasakojimų fragmentai. Jų mūsų ekspedicijos dienomis užfiksuota gana daug ir įvairių.

Aš dar norėčiau atkreipti skaitytojų dėmesį į gana įdomią medžiagą, esančią mūsų muziejaus fonduose, kurią yra dovanojusi poeto bičiulė Br. Vildžiūnaitė.

Štai V. Mačernio studijų knygelė — vertingas dokumentas. Ji išduota 1939 metų rugšėjo mėnesį Kauno Vytauto Didžiojo universitete, kai jaunuolis įstojo į Teologijos-filosofijos fakultetą studijuoti anglų kalbą. Su ta pačia knygele 1940-jų rudenį jam teko mokslus tęsti jau Vilniaus universitete. Čia dar du semestrus lankęs anglų kalbos studijas, vėliau nusprendžia atsidėti vien filosofijai. Studijų knygelėje užfiksuoti aštuoni mokymosi semestrai. Ir kai V. Mačerniui buvo belikę tik baigiamieji egzaminai, mokslus teko palikti — 1943 metų pradžioje vokiečiai universitetą uždarė. (V. Mačernis greitai išvažiavo į tėviškę).

V. Mačernio studijų knygelę puošia autoritetingų asmenų parašai: rektoriaus M. Biržiškos, profesorių ir dėstytojų J. Ereto, A. Salio, V. Krėvės, V. Mykolaičio-Putino, B. Sruogos, V. Sezemano ir kt. Daugiausia egzaminų išlaikyta įvertinimu “labai gerai”.

Tai rodo didelius V. Mačernio gabumus kalboms, lietuvių literatūrai, kurią dėstė V. Mykolaitis-Putinas, ir ypač filosofijai. Prof. V. Sezemanas laikė šį jaunuolį gabiausiu savo studentu ir svajojo išsiųsti tolimesnėms studijoms į Sorboną.

Paskutiniame studijų knygelės lapelyje V. Mačernis pieštuku užrašęs trumputę mintį, kažkada iš kažkur atklydusią į galvą: “Kaitroje gėlė atrodo, kaip skausmo iškraipyti veidai”.

V. Mačernio lotynų kalbos žodynėlis, pradėtas rašyti 1939 m. spalio mėnesį į nedidelio formato storą sąsiuvinį, gal ir nebūtų ypatingai įdomus eksponatas, jeigu jo pabaigoje nerastume poeto rankraščių, beje — rašytų pieštuku. Tai eilėraščių juodraščiai, pirmieji variantai, daugybė subraukymų, žodžių ieškojimai. Kelios tos pačios eilutės, posmo, eilėraščio redakcijos rodo, koks sudėtingas buvo poetui kūrybinis procesas. Bet mes tarsi turime galimybę žvilgtelti į jo kūrybinę laboratoriją. Čia yra rankraščiai kai kurių eilėraščių iš ciklo “Žiemos sonetai”, rašytų 1944 m. pradžioje, gyvenant gimtajame Šarnelės kaime.

Kitas sąsiuvinis — graikų kalbos žodynėlis, rašytas 1942 metų vasarą.

Tačiau bene vertingiausias eksponatas — V. Mačernio literatūrinis dienoraštis. Tai storas sąsiuvinis rausvais viršeliais, į kurį poetas rašė nuo 1940 m. gruodžio 20 d. iki 1941 m. balandžio 10 d. Čia yra skaitytų knygų konspektai, citatų išrašai. Kadangi mokėjo daug kalbų, skaitė originalo kalba, o konspektavo, žinoma, lietuviškai. Kokios tai buvo knygos? D. Džoisio “Ulisas” (anglų kalba), G. de Mopasano “Pjeras ir Žanas” (prancūzų kalba), F. Dostojevskio “Broliai Karamazovai” (rusų kalba), H.V. Longfelo eilėraštis ir R. Tagorės “Sodininko” fragmentai (anglų kalba), J. P. Jakobseno “Nilsas Liunė” (vokiečių kalba), Š. Bodlero “Eilėraščių proza” fragmentai (prancūzų kalba).

Literatūriniame dienoraštyje minėtų knygų konspektai yra tarpusavyje susipynę, jas poetas skaito tarytum visas iš karto: vieną dieną skaitomas vienas rašytojas, kitą — jau kitas, paskui vėl grįžtama prie pirmojo ir t.t.

Tačiau įdomiausios šiame dienoraštyje yra paties V. Mačernio mintys, pamąstymai, įsiterpę į vienos ar kitos knygos konspektą. Kai kurios mintys yra susijusios su skaitoma knyga ar jos autoriumi, kitos — tik poeto dvasinio veidrodžio švystelėjimai.

Čia ir pateikiu tas V. Mačernio mintis.

“Mažas kalbėjimas arba visiškas nekalbėjimas gamina aukštą sielos įtampą. Tai patyriau šiandien. Kai išsiplepi, lengviau pasidaro. O jei ilgai neplepėtumei, jaustum didelį dvasinį įtempimą. Tačiau įtempimą reiktų kur nors išliet. Beliktų imt plunksną, sėst ir rašyt. Jeigu aš ką parašysiu, tai bus dėka liežuvio suvaldymo. Plepėjimas žmogų daro laimingą, gal geriau pasakius: grąžina į vidutinį stovį, o šis lengviausiai panešamas” (1940.XII.29).

“Nuobodų nuo tada, kai žmogus pradeda suprasti ir skaityti laiką. Jis iš anksto žino, kiek kurio džiaugsmo jam užteks” (1941.II.1).

“Žmogus neturi gyventi be rūpesčio ir be, nors ir mažų, siekimų. Bet koks uždavinys, atsistojęs žmogui prieš akis, reikalauja jį nugalėti, reikalauja šio tokio jėgų įtempimo, vilties kliūtį nugalėti, baimės, nerimavimo, susikoncentravimo. Taip, kaip imtynininko raumenys, nesigimnastikuojant suskystėja, tampa nebetvirti, taip žmogaus gyvenime dvasinės jėgos, bėgant lygiam gyvenimui, susiniveliuoja, išblunka, žmogus lieka bevalis, nežinąs, kas jis yra. Siela it guma, jei ji netampoma, vėliau nebeišsitempia. Ją reikia lavinti, kaip sportininkas lavina savo kūną, kuris galėtų pasiekti vis didesnius rezultatus. Lygiam gyvenime siela apmiršta, ir žmogus nebežino, ko jis vertas” (1941.II.5).

Skaitant “Brolius Karamazovus”,

užrašytas gana savitas F. Dostojevskio — kaip kūrybinės asmenybės vertinimas.

Ir tą pačią dieną užfiksuoti pasvarstymai apie poetą J. Kossu-Aleksandravičių. Manysčiau, kad jie ir šiandieną yra įdomūs.

“Apie Aleksandravičių: Lietuvos kelias visada buvo graudus. Buvo kadaise toksai sapnas: kunigaikščių galybė, jis spindi mūsų atmintyje, kaip saulėlydžio auksas, bet jis tolimas ir vien tik svajonė. O paskui vis pilkos, ilgos ir graudžios dienos. Ir taip lietuviai gyveno iki šių dienų. Paskui mes lyg ir prisikėlėm, mūsų gabesnieji sūnūs išėjo į miestus, išėjo mokytis ir pažiūrėti Europos sukratų mokslų ir menų šviesos. O pasirodo Europoje jau saulės leistasi. Taip mūsų sūnūs jos atbėgo pažiūrėti vakare, besileidžiančios. Ir kad ir kaip nyku ir šalta, ir beviltiška tarp tų mokslų ir menų, vis dėlto jie — bernučeliai nebegrįš į namus, nebebus jų tikrieji sūnūs, o pasiliks prie knygų apraudoti mirštančios Europos saulės. Nieko nepadės beviltiškas ir žemę pajudinas sesulės šauksmas: “Mesk, broleli, rašyti, imk grėblėlio taisyti; užeis juodas debesėlis, sulis lankoj šienelį”. Ką padės, sesule, grįžus, nebeišbėgsim mes nuo juodo debesėlio, nebeišbėgsime, ir ne tik šienelis žus, žūsime ir mes kartu.

Kai buvau dar vaiku, atsimenu, užein, būdavo, senutė už svirno kampo ir visa palinkusi į priekį, įtempus akis, žiūri į vakarus bėgančio vieškelio link. ‘Ko žiūri, senutėle?’ — pribėgęs klausdavau aš. ‘Juk vakaras, ir niekas nebeatvyks’. Tada pasijudindavo iš vietos, tarsi iš sunkaus sapno senolė ir sakydavo man: ‘Niekas, niekas, sūneli, bet iš papratimo žiūriu, lyg laukia kažin ko širdis, pati suprasti negaliu’. Tada aš nesupratau, ko senolė laukia, dabar lyg

ir suprantu, Aleksandravičių skaitydamas suprantu, tai jis yra sesulės šaukiamas brolelis poetas, tai jis besileidžiančios saulės poetas, tai jis kartais užbėga už svirno ir ilgai, ilgai žiūri į vakarų kelią, kurio smiltys žaidžia gėstanti vakarinė saulė” (1947.1.17).

Vienas mylimiausių V. Mačernio poetų, padariusių jo kūrybai didelę įtaką, buvo O. Milašius. Gerai mokėdamas prancūzų kalbą, V. Mačernis vertė šio poeto kūrybą į lietuvių kalbą. Muziejuje yra penkiolikos puslapių rankraštis — O. Milašiaus “Pažinimo giesmės” vertimas. Tvarkingas, nesubrauktas, matyt, jau perrašytas švarraštis. Šito vertimo V. Mačernio knygoje “Žmogaus apnuoginta širdis” nėra.

Be jau minėtųjų eksponatų mūsų muziejuje, V. Mačernio fonde, yra nemažas pluoštas nuotraukų, daugiausia iš Telšių gimnazijos laikų ir viena kita iš universiteto. Fotografijose poetas iš savo draugų išsiskiria liūdnomis didelėmis akimis ir mąsliu, rimta veido išraiška. Tarsi būtų nujautęs savo lemtį.

Baigdama turiu prisipažinti, kad V. Mačernio asmeniu, gyvenimu ir kūryba domiuosiu daugiau nei dešimt metų. Ir todėl man buvo didelis džiaugsmas, o tuo pačiu ir vertinga dovana muziejui, kai prieš keletą metų ponija Julija Šaulienė mums atvežė jos vyro Vyt. Sauliaus 1947 m. Italijoje išleistą kuklų knygėlę — V. Mačernio “Vizijas”, o praėjusiais metais tarp kitų įvairių knygų ji mums atsiuntė ir “Žemės” antologiją, kurios iki tol buvome nei matę, nei skaitę. Belieka tikėti, kad kada nors į muziejų atkeliaus ir V. Mačernio lyrikos knyga, išleista 1961 m. Čikagoje.

Šio straipsnio autorė yra Maironio literatūros muziejaus Kaune direktorė.

♦ Liet. Katalikų Mokslo akademijai prel. J. Prunskis sudarė fondą, iš kurio palūkanų kasmet galės išleisti porą knygų, ugdančių krikščionybės ideologiją lietuvių tautoje.

♦ Australijos sostinėje Camberoje lietuvių namų kieme pašventintas paminklas žuvusiems už Lietuvos laisvę. Mišias aukojo kun. P. Martūzas.

"LAIŠKŲ LIETUVIAMS" METINĖ ŠVENTĖ

Šių metų "Laiškų lietuviams" tradicinė šventė buvo balandžio mėn. 14 dieną. Iškilmės prasidėjo Mišiomis, kurias laikė ir pamokslą pasakė kun. Leonas Zaremba, S.J. Per Mišias giedojo Lietuvos operos solistė Gražina Apanavičiūtė. Violončele jai pritarė Marius Gražulis, o vargonais — Manigirdas Motekaitis.

Tuo po pamaldų prasidėjo oficialioji dalis Jaunimo centro didžiojoje salėje, kuri buvo pilna svečių. Programos vadovė Rita Likanderytė, pasveikinusi visus susirinkusius, pakvietė į sceną redaktorių, kuris painformavo apie šių metų konkursą. Šis konkursas buvo šiek tiek kitoks negu pirmiau buvusieji, nes jame nedalyvavo jaunimas — buvo atsiųstas tik vienas jaunimo

rašiny. Pirmiau daugiausia premijų laimėdavo čikagiečiai, o šiais metais konkurse nedalyvavo nė vienas! Suaugusiųjų konkurse buvo 10 dalyvių: penki vyrai ir penkios moterys. Trys buvo iš Lietuvos. Iš Lietuvos būtų buvę, be abejo, ir daugiau dalyvių, bet kaip tik tuo metu, kai reikėjo siųsti straipsnius, buvo sustabdytas susisiektimas paštu. Du rašiniai atėjo pavėlavę pusantro mėnesio. Žinoma, jie nebuvo nei premijuojami, nei įtraukiami į konkursą, kuris jau buvo pasibaigęs ir premijos paskirtos.

Konkurso vertinimo komisijos sekretorė sės. Ona Mikailaitė perskaitė protokolą, iš kurio sužinojome laimėtojus: I premija (200 dol.) — Dalia Staniškienė, iš Clevelando, II (150 dol.)

Redaktorius įteikia premijas dr. Romualdai ir Gražinai Kriaučiūnams.

J. Kuprio nuotr.

Ar dėkojai nors kartą pakelės Kristui, kad Jis laimina tavo kelią? Ar pasveikina Jį, kai Jis pažvelgė į tavo autobuso langą?

Tu matai pasaulio grožį — jo harmoniją, bet ar pastebi visur Kūrėjo pirštų antspaudą?

Ar nors kartą padėkojai Jam, kad negimei aklas, su amžinomis delčiomis akyse?

Tu girdi pavasario žingsnius — jo džiugią šneką, kai prabyla upės, paukščiai ir žiedai... Ar dėkoji Viešpačiui už savąjį pavasarį?

Tu girdi vasaros dieną bitelių dūzgesį sode. Tu girdi tyliausią meilės kuždesį... Girdi ir kraupią rudenio raudą: girdi mirštančio lapo atodūsi, kai atitrūksta nuo šakos ir krenta amžinam žuvimui... Girdi ir vario varpo šauksmą prisikėlimui, maldai ir amžinajam poilsiui... Ar pagalvojai, kad galėjai gimti su slo-

gia, nykia amžina tylą ausyse?

Ar girdi Dievo balsą, šaukiantį tave, ar girdi Jo žingsnius prie tavo durų?

Tu kalbi: gali išsakyti viską — širdyje susitvenkusį skausmą, pasidalyti rūpesčiais, džiaugsmiais, nesėkmėmis. Gali švelniausiais žodžiais išsakyti savo meilę...

Tu gražiai dainuoji: ir balso intonacija, ir lyriškiausiais niuansais gali subtiliausiu būdu išreikšti visą, kas gražiausio slepiasi tavo širdyje... Ar pagalvoji, kiek pasaulyje yra nebylių? Nebylių su amžina tylą lūpose... Ar dėkoji Kūrėjui už šitą neįkainojamą kalbos dovaną?

Ar esi dėkingas Rūpintojėliui, kad turi sveikatą, duonos, pastogę, šeimą, Tėvynę?

Ar jauti bent krislelį dėkingumo, kad, būdamas Dievo vaikas, esi ir Jo turtų paveldėtojas?

AR
ESI
DĖKINGAS
RŪPINTOJĖLIUI
?

Teofilija
Žemaitytė

— Vygantas Čaplikas, profesorius iš Vilniaus, III (100 dol.) — dr. Romualdas Kriauciūnas, iš Lansing, Mich., IV (75 dol.) — Nina Gailiūnienė, iš Floridos, dvi penktos premijos (po 50 dol.) — Gražina Kriauciūnienė, iš Lansing, Mich., ir Marija Kazakevičienė, iš Lietuvos. Negavusiems premijų buvo nusiųsta po 25 dol. už dalyvavimą konkurse.

Laureatams premijos buvo išsiųstos paštu, bet dr. R. Kriauciūnas ir jo žmona Gražina atvyko patys atsiimti premijų, kurias įteikė redaktorius, prieš tai dar gavęs 1000 dol. auką iš Lietuvių Fondo. Liet. Fondui redakcija yra labai dėkinga. Už aukotojų pinigų mes galime siuntinėti "Laiškus lietuviams" į Lietuvą. Fondo auką įteikė vicepirmininkas Vaclovas Momkus. Laureatų vardu žodį tarė dr. R. Kriauciūnas, taip pat buvo perskaitytas padėkos ir sveikinimo

laiškas, gautas iš I premijos laureatės Dalios Staniškienės. Mecenatų vardu kalbėjo prel. Juozas Prunskis. Pagaliau šias premijų įteikimo apeigas užbaigė nuoširdžiu žodžiu Lietuvos generalinis konsulas Vaclovas Kleiza.

Meninę vakaro programą atliko violončelistas Marius Gražulis ir jo simpatiška žmona, pianistė, dainininkė ir kompozitorė.

Po meninės programos, kun. Kęstučiui Trimakui sukalbėjus maldą, buvo labai šauni vakarienė, paruošta Birutės Jodvalienės (Racine Bakery). Visi ją labai gyrė ir sakė, kad tokios vakarienės lietuvių renginiuose Čikagoje dar nėra buvę.

"Laiškų lietuviams" redakcija, administracija ir leidėjai labai nuoširdžiai dėkoj i visiems kokiui nors būdu prisidėjusiems prie šios šventės surengimo ir pasisėkimo.

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, S.J.

Prielinksnio p o vartosena

Prielinksnis *po* vartojamas net su trimis linksniais: kilmininku, galininku ir įnagininku, pvz.: *Ateik po pietų. Vaikščiojau po miestą. Katė palindo po stalą.* Kai kur tarmėse jis vartojamas ir su naudininku, bet bendrinei kalbai tokia vartosena nepriimtina, išskiriant kai kurias senas, sustabarėjusias konstrukcijas, pvz.: *po dešinei, po kairei, po senovei, po šiai dienai, po viskam.*

Vartojant šį prielinksinį su kilmininku ar galininku, paprastai nepasitaiko klaidų, bet jų kartais pasitaiko, vartojant su įnagininku. Pvz.: *Pasirašykite po dešine puse (= dešinėje pusėje). Mituva įteka į Nemuną po Jurbarku (= ties Jurbarku).*

Dokumentai išduodami po parašu (= pagal parašą). Kokia jos pavardė po vyru (= pagal vyrą)?

Ji ištekojo po prievartą (= per prievartą, prievartą). Suvažiavimą pradėjome po šūkiu (= su šūkiu) "Laisvės Lietuvai!"

Jis yra po mano globo (= mano globoje). Baudžiaunininkai gyvena po ponais (= ponų valdomi, ponų valdžioje). Toji spinta visuomet buvo po raktu (= užrakinta). Kalinys buvo laikomas po sargyba (= sargybinių saugomas). Visi buvo po jo įtaka (= jo įtakoje). Parašiau straipsnį po antrašte (= antrašte, pavadintą) "Lietuvos ateitis".

Prielinksnio p r i e vartosena

Šis prielinksnis vartojamas su kilmininku. Jo konstrukcijos paprastai žymi vietą. Toji vietos reikšmė nėra visuomet vienoda. Pvz.: *Mes gyvename prie miesto. Prisislink prie manęs. Visi susėdo prie stalo. Pribėgo prie upės. Arkli pririšo prie tvoros. Norėčiau visą pasaulį priglaust prie širdies.*

Kartais toji vietos reikšmė nėra tokia aiški, ji būna susipynusi su kitomis reikšmėmis. Pvz.: *Sūnus prie tėvų išgyveno dvidešimt penkerius metus. Prie svetimų žmonių turėtum mandagiai elgtis. Jis visą vakarą išsėdėjo prie knygos. Na, jau laikas eiti prie darbo. Mergaitę pristatė prie mažo vaiko (saugoti mažo vaiko).*

Kai sakinyje vietos reikšmės atspalvio nėra, prielinksnio *prie* konstrukcijomis nereikėtų reikšti nei laiko, nei tikslo, nei kitokių aplinkybių. Pvz.:

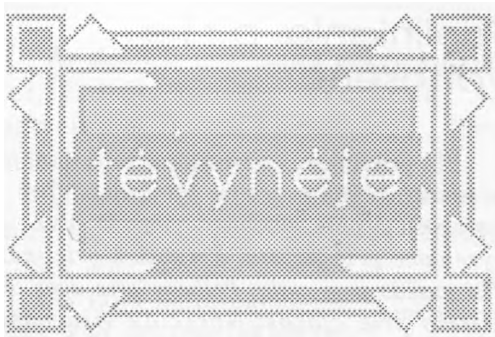
Prie Smetonos buvo geresnis gyvenimas. Prie bolševikų žmogus buvo visiškai nuvertintas. Žinoma, tokių pasakymų negalima griežtai smerkti, bet vis dėlto būtų geriau ir aiškiau, jeigu juos taip pakeistume: Valdant Smetonai, buvo geresnis gyvenimas. Bolševikų okupacijos metu žmogus buvo visiškai nuvertintas.

Nusižiūrėjus į kitas kalbas, prielinksnio *per* konstrukcijos klaidingai vartojamos nusakyti sąlygai su būdo ar laiko atspalviu. Tokias konstrukcijas reikėtų taisyti įnagininkais, išskirtinėmis aplinkybėmis, o kartais ir šalutiniais laiko bei sąlygos aplinkybių sakiniais. Pvz.:

Jis buvo kažkur dingęs prie labai keistų aplinkybių (= labai keistomis aplinkybėmis). Prie tinkamų sąlygų (= tinkamomis sąlygomis, jei sąlygos tinkamos) vynuogės gerai išsirpsta. Prie per aukštos ar prie per žemos kambario temperatūros (= esant per aukštai ar per žemai kambario temperatūrai, kai kambario temperatūra būna per aukšta ar per žema) nukenčia žmogaus sveikata. Šie vaistai tinka prie daugelio ligų (= sergant daugeliu ligų). Prie

nukelta į 212 psl.

♦ Vytauto Didžiojo 1399 m. statyta Kaune bažnyčia vėl grąžinta pranciškonams.

Paruošė Gediminas Vakarīs

ŠV. KAZIMIERO BAŽNYČIA GRAŽINTA JĖZUITAMS

Šv. Kazimiero bažnyčia — viena gražiausių baroko paminklų Vilniuje, skirta Lietuvos šventojo globėjo garbei.

Ją pastatė jėzuitai, remiami Leono Sapiegos (į Lietuvą jėzuitai atvyko 1569 m.). Pavyzdžiu buvo garsioji Romos Gesu (Jėzaus vardo) bažnyčia. Kertinis akmuo 1604 m. buvo atgabentas iš Antakalnio kalnų.

Šv. Kazimiero bažnyčia pašventinta 1609 m.; 1610, 1655, 1707 ir 1749 m. ją naikino gaisrai.

Vienas iš žymiausių čia dirbusių (apie 30 metų) tėvų buvo šventasis kankinys Andriejus Bobola (1657 m. nužudytas rusų kazokų, 1938 m. kanonizuotas).

Uždarius jėzuitų ordiną — 1773 m. — bažnyčia perduota kunigams emeritams, paskui parapijai, vėliau vienuoliams misionieriams (1814 m. jėzuitų ordinas atkurtas).

1812 m. Napoleono armija čia įrengė sandėlius.

Po 1831 m. sukilimo caro valdžia bažnyčią uždarė. Rusų architektas Čiaginas ją perdirbo į pravoslavų soborą.

1915 m. vokiečiai ją pavertė liuteronų maldos namais.

1919 m. palaimintasis arkivyskupas Jurgis Matulaitis ją grąžino jėzuitams.

Nuo 1920-1939 m. čia dirbo lenkų jėzuitai, o nuo 1940 m. — lietuviai jėzuitai.

1942 m. rektorijaujant kun. R. Blažiui, S.J., atstatyta karališka kupolo karūna — architektas J. Mulokas (1907-1983).

1943 m. per šv. Kazimierą (kovo 4 d.) Vilniaus arkivyskupas M. Reinys karūną pašventino. Ja grožimės ir šiandien.

1949 m. sausio 3 d. tarybinė valdžia bažnyčią uždarė. Joje buvo vyno sandėlis, o nuo 1963 m. — ateistinis muziejus.

Sunaikintas visas bažnytinis inventorius. Neiškilo altorių paveikslų, dingo vargonai ir varpai.

1988 m. spalyje Šv. Kazimiero bažnyčia sugrąžinta tikintiesiems. Po intensyvių restauravimo bei atstatymo darbų čia vėl dirba Lietuvos jėzuitai.

BRANGŪS PARLAMENTARAI

Žemaitė iš Kretingos “Lietuvos aide” rašo: “Mes, žemaičiai, visiškai pasitikime Vytautu Landsbergiu. Palaima, kad jis nesusijęs su komunistais. Džiaugiamės vyriausybės pakeitimu. Ačiū Vagnoriui už pasižadėjimą premjero rūpestį ir vargą nešti. Te Apvaizda jus visus stiprina. Tėvynės apsaugai iš savo pensijos skiriu 100 rublių. Į valstybės fondą atiduodu prieš kolektyvizaciją turėtus 16 ha. žemės Mažeikių rajono, Bugenių kaime.

Istorija kartojasi. Anais laikais, Kražių skerdynių metu, ten buvo sužeista mano senelė. Tik keturiolika mėnesių lagerio kančių teislaikė ir mano vyras. Dabar vėl traiško žmones.

Dėl amžiaus ir sveikatos negaliu būti prie parlamento rūmų. Malda ir mintimis aš nuolat ten esu.

Stiprybės, darnos ir kantrybės jums visiems!”

Vokas su šiuo laišku ir 100 rublių buvo rastas vasario 9 Kretingos rinkiminės apygardos balsadėžėje.

GERAŠIRDIŠKUMAS IŠMOKO SUSIKALBĖTI

Gediminą Mikulskienė rašo: “1990 metų rugsėjo mėnesį susipažinau su 36 metų Ispanijos žurnalistu Marku Gonzaku, mokančiu septynias užsienio kalbas.

Vilniuje žurnalistas viešėjo tris dienas. Jis Lietuvoje įsigijo ispanų-lietuvių kalbos žodyną ir ėmė intensyviai mokytis lietuviškai.

Išvažiuodamas iš Vilniaus gražiai lietuviškai pasakė:

— Jūs man patinkate. Jūs — kaip mano

Sausio 13-tąją prisiminus...

(Ištrauka iš jaunos mergaitės laiško)

Nežinau, kaip reikėtų papasakoti įvykių eigą, kad būtų galima susidaryti aiškų vaizdą apie tą baisiąją naktį prie televizijos bokšto. Sunku, beveik neįmanoma apsaityti jausmo, kai bėgdamas suklumpi ir atsistojęs pamatai, kad nuo rankų varva kito žmogaus kraujas... Namie močiutė verkė ir vis kartojo: "karas, karas..." Ji patyrė tą patį jausmą, kaip prieš penkiasdešimt metų.

Žmonės, susitelkę prie Aukščiausiosios Tarybos, girdėdami šūvius, meldėsi. Įtampa buvo nežmoniška, ir ta jėga, tas troškimas išlikti, išsaugoti mažiuką kūdikėlį, tą netvirtą, beginklę Lietuvos laisvę, tapo bekompromisiniu sprendimu: "žūti arba būti nepriklausomoj Lietuvoj". Dar niekada nemačiau taip nuoširdžiai besimeldžiančių žmonių.

Krito žmonės. Mirė, neatsisakę savo įsitikinimų, ir pergalės šlovė teko jiems, nes už jų stovi tūkstančiai tokių pat, nepalūžusių ir apsisprendusių. Jokios laiko upės nenuplaus gėdos tų, kurie tą naktį šventė žiaurumo pergalę. Jų gėda gyvens ilgiau už juos pačius, nes nėra nieko baisiau, kaip išgarsėti niekingais darbais. Paties velnio skirtą misiją jie tęsia mūsų Lietuvoj. Bet blogis jau jaučia savo mirtį, jis bijo savo galo, o baimė — ji juk ir yra žiaurumo motina.

Širdis jaučia, kad Lietuvos žmonių ryžtas ir stiprybė nepralaimės, nes dabar "jau nebeužtvenksi upės bėgimo".

Labai svarbu, kad stiprybės ir tikėjimo nepalaužtų ekonominės problemos, kad pastovus nerimas ir netikrumas rytojaus diena nepagimdytų abejingumo ar pykčio viskam. Tuo, kad psichologinė įtampa neslūgsta, galima įsitikinti, visą dieną pabuvus mieste, pastovėjus eilėje, pasivažinėjus troleibusu. Būtų labai liūdna, jie blogis taptų dirva kitam blogiui, jei pavargę žmonės savo irzlumu gadintų nuotaiką kitiems.

Žinau vieną, žinoma, ne vienintelę išeitį. Ją, man rodos, visada pasirenka jaunimas: "Juokis, nes rytoj bus dar blogiau". Mūsų juokas — ne sarkazmas ir ne cinizmas. Mūsų juokas — tai priešas nusivylimams ir depresijoms, tai noras palaikyti moralinę sveikatą.

Vita Narauskaitė

mama. Prašau pasakyti, ar teisingai aš pakalbėjau lietuviškai?

Po pusės metų labai nustebau, gavusi iš Marko jo paties lietuviškai parašytą laišką:

— Labai gaila, kad negalėjau su jumis susirašyti anksčiau dėl to, kad buvau nepaprastai užimtas. Šiuo momentu, kada visas pasaulis mato lietuvių tautos didvyriškumą, noriu jums perduoti mano solidarumą ir mano pagarbą. Linkiu, kad jūs greitai įveiktumėte dabartinius sunkumus, ir tikiuosi, kad labai greitai galėsite susitikti laisvoje ir taikioje Lietuvoje.

Priimkite taip pat visų mano šalies Katalonijos žmonių pasveikinimus bei laisvės linkėjimus.

ŽUVUSIEMS UŽ LAISVĘ

Alytaus Senamiesčio parke tarp siūruojančių pušų, boluoja koplytstulpis, skirtas žuvusiems už Lietuvos laisvę sausio 13 d. pagerbti ir atminti. Šio labdaringo kūrinio autoriai — Lietuvos tautodailininkų sąjungos Dzūkijos skyriaus nariai drožėjai Saulius Lampickas, Petras Pranckevičius, Algis Judickas, Vilmantas Ulčickas bei kalviai Vytautas Jarutis ir Valdas Valentinavičius.

NAUJAS KULTŪROS ŽIDINYS

Neseniai spaudos kioskuose pasirodė religijos ir kultūros žurnalo "Naujasis židinys" pirmas numeris. Leidinio pirmtakas — 1924-1940

metais Kaune ėjęs „Židiny“ — svarbiausias katalikiškas kultūros ir visuomenės gyvenimo mėnesinis žurnalas. Jame buvo skelbiami filosofijos, lietuvių kalbos ir literatūros, spaudos istorijos, politikos straipsniai, grožinės literatūros kūriniai. Žurnalą redagavo Vincas Mykolaitis-Putinas, Jonas Grinius, Stasys Šalkauskis, Ignas Skrupskelis. Greta vyraujančios katalikiškos krypties autorių bendradarbiavo ir kitų pažiūrų visuomenės ir mokslo veikėjai. 1940 metais „Židiny“ buvo uždraustas ir tik dabar, praėjus daugiau nei pusei amžiaus, atnaujina savo gyvavimą.

Žurnalo įžanginiame straipsnyje kun. Vaclovas Aliulis rašo, kad „Naujasis židiny“ nebus pirmojo „Židinio“ imitacija. Anot kunigo, savas laikas, pakitusi visuomenė, saviti jos poreikiai reikalauja pokalbį su skaitytojais užmegzti savais būdais.

Šiame leidinio numeryje spausdinama vieno žymiausių Mažosios Azijos (II a.) vyskupų Melitono Sardiečio tekstas „Apie krikštą“, žymaus XX a. vokiečių filosofo ir teologo Romano Guardini straipsnis „Jėzaus egzistencijos forma“, religijotyrininko Gintaro Beresnevičiaus religinė-etnologinė apybraiža „Pasaulio sukūrimas senovės lietuvių religijoje“. Skyrelyje „Apžvalga“ apie Lietuvos ir Vakarų katalikybės ateitį, katalikų gyvenimą kalba JAV gyvenantis rašytojas Kazys Almenas, kun. Alfonsas Svarinskas, prof. Dominykas Valentis. Pasakojama apie Juozo Girniaus 75-mečio paminėjimą Lietuvoje ir JAV. Be to, spausdinami A. Sverdiolo ir T. Sodeikos straipsniai, analizuojantys „kartos filosofo“ gyvenimą ir kūrybą. Poezijos ir prozos mylėtojai „Naujame židinyje“ ras Edvardo Čiuldės eilėraščių, Mieczyslavo Malinskio, parašiusio Jono Pauliaus II biografinę knygą „Pašaukė mane“, novelę „Paskutinis vienuolis“. Taip pat rašoma apie 1990 m. daile, muziką praėjusioje lapkričio sinoikiroje.

Žurnale gausu iliustracijų. Tai G. Karaliaus „Kompozicijos“, P. Repšio freskų reprodukcijos, dokumentinės nuotraukos iš archyvų, meninės fotografijos.

Naujasis religijos ir kultūros žurnalas bus prenumeruojamas.

MOTIEJAUS VALANČIAUS 190-OSIOMS GIMIMO METINĖMS

Rimantas Vėbra „Lietuvos aide“ rašo, kad po sausio 13 įvykių mintys vis dažniau krypta į tautos dvasios fenomeną, kuris iki šiol mums lieka neįminta mįslė. Bandant ją atspėti, mintys grįžta į tolimą praeitį, į Pilėnų žygdarbį, karus, maištus, sukilimus, XX a. pradžios tautinę revoliuciją, nepriklausomybės kovas, pokario pasipriešinimą, Kalantos žygdarbį ir sausio 13 pasiaukojimą Tėvynei. Kol motinos gimdo dukras ir sūnus, sugebančius aukotis už Lietuvos laisvę — tauta bus nenugalima.

Gyvendami dvasinio ir politinio atgimimo laikotarpį, kartu nerimstame, kad per lėtai kinta visuomenės vertybinė orientacija ir taip sunkiai siekiame tautos politinio savarankiškumo. Tačiau pirmasis mūsų atgimimas — naujų laikų tautos formavimasis — užtruko apie šimtą metų, o jos politinis atgimimas apie 20 metų. Prisiminkime, kiek pasiaukojimo, atkaklumo reikėjo Daukantui, kad neprarastų tikėjimo tauta ir jai aukotų visą savo gyvenimą, Vincui Kudirkai, sugebėjusiam pakilti virš tragiškos lemties ir iki paskutinio atodūσιο tikėjusiam tautos atgimimu. Čia pat žvelgiame į kitas ryškias XIX a. asmenybes — Antaną Baranaušką, Joną Basanavičių, Maironį, Vaižgantą. Garbingą vietą tarp jų užima ir Motiejus Valančius, istorinėje literatūroje susilaukęs labai prieštaringų įvertinimų, pradedant jo garbinimu ir baigiant nepagrįsta jo veiklos kritika ir net šmeižtu.

Sklaidant nuo laiko parudavusių foliantų lapus, M. Valančiaus asmuo iškyla kaip grąnito uola, į kurią atsimušdavo lenkintojų, rusintojų stačiatikių apaštalų pastangos. Tai buvo diplomatas, politikas, literatas ir kitokiais talentaip apdovanotas žmogus, gyvenęs labai sudėtingą pereinamąjį iš feodalizmo į naujųjų laikų visuomenę laikotarpį ir sugebėjęs tarnauti ne praeičiai, o ateičiai.

- ♦ Kanados vyskupų konferencijos vardu jos pirmininkas vysk. R. Lebel parašė laišką min. pirmininkui Br. Mulroney, skatindamas skirti pagalbą Lietuvai. Kanados Londono vysk. J. Sherlock pasiuntė vysk. P. Baltakiui 1000 dol. siųsti vaistams Lietuvai.

Tapęs vyskupu, Valančius susidūrė su lenkiškos bajorijos ir dvasininkijos opozicija. Atsirado kunigų, rašiusių pareiškimus, kad nenori dirbti muziko vadovaujami ir prašėsi iškeliami į kitas vyskupijas. Pasakojama, kad kartą, važiuodamas per Varnius, Valančius išgirdęs šūksnius: „Sustokite, sustokite!“ Sustojęs prie karietos pribėgo pasigėręs šlėktelė kunigas, atidarė karietos duris ir Valančiaus paklaustas, ko jam reikia, atsakė norįs pažiūrėti, kaip atrodo muzikas, sėdintis vyskupo karietoje.

Valančius vengė asmeninių kivirčių su bajorija. Tvarkė juos per caro administracijos pareigūnus. Opozicija prieš Valančių padidėjo, kai jis ėmėsi atnaujinti, moderninti dvasininkiją. Įvedė kunigams kasmetines rekolekcijas, privertė prenumeruoti spaudą, pirkti knygas.

Valančius globojo jaunus kunigėlius, tačiau „nepaklusniusius“, maištaujančius kilnojo iš vienos parapijos į kitą.

Valančius suprato, kad yra atsakingas už Katalikų Bažnyčios likimą. Kai dviejose kaimyninėse vyskupijose (Vilniaus ir Suvalkų) neliko vyskupų, jis vienintelis galėjo trijose vyskupijose išsventinti kunigus.

Valančius turėjo pakankamai informacijos apie sukilėlių kariuomenę ir suvokė kovos beprasmiskumą. Jis kunigams nurodė, kad bažnyčios įstatai leidžia kunigams būti mūšio lauke ir suteikti paskutinę pagalbą maištininkams, bet griežtai draudžia naudoti ginklą. Jis dėjo visas pastangas, kad išlaisvintų suimtus kunigus (sakoma, kad jis per vieną vakarą iš Muravjovo koriko sūnaus, Kauno gubernatoriaus Muravjovo, kortomis išlošė net 9 suimtus kunigus ir taip juos išvadavo).

Valančius buvo negailestingas caro žandarų užverbuotiems ir caro administracijos globojamiems kunigams — siūsdavo juos į atkampias parapijas.

Feodalizmo laikotarpiu valstiečiams buvo įdiegta mintis, kad su Dievu galima bendrauti tik lenkiškai. Valančius kiek įmanydamas griovė šią nuostatą. Jis pats, vizituodamas parapijas, kalbėjo lietuviškai — tai buvo neregėtas dalykas. Vaikus klausinėjo poterių lietuviškai ir lietuviškas maldaknyges dalino.

Visą gyvenimą Valančius buvo prisirišęs prie gimtosios kalbos. Apie tai byloja jo kaip rašytojo nuopelnai mūsų tautai. Nuo tų laikų

Dievas šaukia — kodėl neatsiliepiame?

Aldas Kriaučiūnas

Jau nuo kurio laiko kunigų skaičius vis krinta ir krinta. Spauda apie tai rašo, bažnyčiose kalbama, pasauliečiai apie tai diskutuoja. Lietuvių tarpe (Lietuvoje ir išeivijoje) dar intensyviau šią problemą nagrinėjame, nes trūkumą labai jaučiame, išeivijoje dėl to greitai pradėsime prarasti lietuviškas parapijas. Dėl šios krizės priežasčių yra daug nuomonių, o atsakymų mažai. Dažniausiai sakoma, kad Bažnyčia atsilikusi nuo dabartinių laikų, todėl žmonės nebetiki ir nenori būti jos vadovais-kunigais. Savaime aišku, kad toks paviršutiniškas įvertinimas nenusako, kaip iš tikrųjų dauguma pasauliečių galvoja, ir nepadedą iš šios krizės išeiti. Tokie aiškinimai tik sukelia nerimą ir ardo Bažnyčios pamatus. Reikia bandyti suprasti situaciją iš tikinčio žmogaus galvosenos ir surasti pasiūlymų, kurie nepakeistų esminio Bažnyčios tikslo.

Išeivijos kunigų trūkumas yra tik visos problemos simptomas. Reikia suprasti, dėl ko mažėja kunigų skaičius, o paskui bandyti pakeisti tą „nematomą priežastį“. Priežastis yra ta, kad išeivijos kultūra (sintezė tarp Lietuvos

kunigai su vyskupu pradeda susirašinėti lietuviškai. Apie tautiškumą ir patriotizmą jis nekalba, bet visa Valančiaus veikla liudija, kad tos idėjos jam buvo artimos: jis buvo slaptųjų mokyklų steigimo iniciatorius, knygnešių sąjūdžio pradininkas.

ir Amerikos kultūrų) neugdo jaunuolių kunigystės pašaukimui.

Pirma pažiūrėkime į išeivijos kultūros lietuvišką dalį. Kadangi lietuviai išeivijoje turi visišką religinę laisvę, jie visas savo pastangas nukreipia išlaikyti lietuvišką kultūrą: kalbą, papročius, šeimą. Tautos išlaikymas yra pagrindinis tikslas, o tikėjimo išlaikymas paliktas „Dievo valiai“. Dėl to pasidarė svarbiau sukurti lietuvišką šeimą negu tapti kunigu. Paskui pažiūrėkime, kaip Amerikos kultūra „sulaiko“ jaunimą nuo kunigystės. Iš dalies taip atsitinka dėl to, kad Amerika yra protestantiškas kraštas. Nors Amerikoje 20% gyventojų yra katalikai, tačiau daugelis mūsų pažįstamų yra kitų tikybų. Katalikiška dvasia dažniausiai jaučiama lietuvių tarpe arba bažnyčioje, bet ne paprastam gyvenime. Kadangi galimybės kalbėti apie tikėjimą yra ribotos, katalikiška dvasia yra suvaržyta. Taip pat gyvenant materialistiniame krašte, pasidaro sunkiau pajusti pašaukimą, nes daug kas nukreipia dėmesį kitur. Televizija, filmai, muzika trukdo apie Dievą galvoti. Materialiniai daiktai užima mūsų dėmesį ir kartais juos (namus, automobilius, įvairius žaidimus) laikome svarbiau už Dievą.

Visa tai ir mane užgriuvo, kai vienu metu galvojau tapti kunigu. Studentaudamas turėjau daug rūpesčių ir nors jaučiau, kad turiu pašaukimą, man nebuvo lengva apsispręsti. Draugų tarpe reakcijos buvo įvairios. Vienas pasakė, kad su manim nebegalėtų bendrauti, nes nežinotų, apie ką kalbėti. Kiti ragino pagalvoti, ar aš tikrai tokio darbo ir tokio gyvenimo noriu. Buvo ir tokių, kurie manė, kad būčiau geras kunigas. Manau, kad mano galvojimas tėvams sudarė tam tikrų problemų. Tėvai, būdami katalikai, atrodo, turėjo džiaugtis mano pasiryžimu. Tačiau jie, būdami geri lietuviai, liūdėjo, kad sūnui nebebus galimybės sukurti lietuvišką šeimą. Jiems tai buvo sunku priimti, nes neatrodė, kad kiti broliai susituoks su lietuvaitėmis. Pasikalbėjęs su keletu kunigų, sužinojau, kad mano padėtis nėra unikali. Jie visi minėjo, kad kai pasiryžo stoti į seminariją, niekam to nesakė, nes nenorėjo, kad kas nors juos atkalbėtų. *(Taip, tai vienintelis būdas siekti savo pašaukimo. Būtų didelė klaida su kiekvienu apie tai kalbėti ir visam pasauliui trimituoti, kad nutarei būti kunigu. Užtenka*

kalbėtis su Dievu, kuriam pasiryžai tarnauti. Red.).

Lietuvos problema panaši, nors priežastys visai kitokios. Ten visą laiką buvo ir tebėra kunigų trūkumas, nors norinčių buvo daug. Kaip visiems žinoma, valdžia buvo labai suvaržiusi dvasininkijos ir seminarijų veiklą. Dabar jau Lietuva atgavo religinę laisvę, kunigai gali savarankiškai dirbti, bet teko girdėti, kad atsirado nauja problema. Kadangi jau niekas nedraudžia tapti kunigu, tai norinčiųjų stoti į seminariją sumažėjo. Kol dar norinčiųjų stoti į seminariją skaičius nėra didesnis, negu yra vietų seminarijoje, tai problemos nėra, bet ilgai gali atsitikti taip, kaip daug kur Vakarų kraštuose, kur seminarijos yra beveik tuščios.

Šalia šių problemų, kurias sukelia išeivijos kultūra, reikia pažvelgti ir į kunigų pasikeitusias pareigas parapijose. Šiuo metu darbų ir įvairių atsakomybių skaičius kyla, o kunigų skaičius krenta. Iš kunigų reikalaujama daugiau negu anksčiau, parapijiečių skaičius taip pat auga, o kunigų mažėja. Kai žmogus turi per daug darbų, kai nėra galima visko gerai atlikti, dažnai krenta nuotaika ir pasidaro dar sunkiau savo įsipareigojimus atlikti. Parapijiečiai tą kunigų nepasitenkinimą ar nervingumą pastebės. Kunigų elgesys atbaidys jaunuolius nuo kunigystės. Tėvai taip pat nenorės, kad sūnus pasirinktų tokį pašaukimą, kuris žmogų padaro nepatenkintą ir nelaimingą. Nors ši problema gal ir nėra dažna, bet vis dėlto pasitaiko.

Reikėtų rimtai pagalvoti, kaip šias problemas išspręsti. Jas reikėtų stengtis spręsti taip, kad būtų priimtina žmonėms, bet neprieštarautų ir mūsų tikėjimui. Padidinti kunigų skaičiui daugelis siūlo du būdus: šventinti į kunigus moteris ir leisti būti kunigais vedusiems vyrams. Manau, kad tai neprieštarautų Dievo įsakymams, nes pirmiau būdavo leista kunigams vesti, o prieš moterų kunigystę, atrodo, taip pat nėra rimtų argumentų.

Prieš moterų kunigystę paprastai duodami du argumentai:

1. Jėzaus 12 apaštalų buvo tik vyrai. Bet žinome, kad tarp Jėzaus mokinių bei sekėjų buvo ir moterų. Moteris buvo pirmoji, kuriai pasirodė prisikėlęs Kristus, ir ji tai pranešė apaštalams. Taigi buvo moteris, kuri paskelbė

prisikėlusį Kristų. O juk pagrindinis kunigo uždavinys ir yra skelbti žmonijai prisikėlusį Kristų. Taip pat žinome, kad visi Kristaus apaštalai buvo žydai. Bet dabar niekas nesako, kad kunigais gali būti tik žydai.

2. Sakoma, kad moteris nebūtų pakankamai stabili atlikti kunigo darbą. Šis argumentas taip pat be pagrindo. Nors moterys yra skirtingos nuo vyrų, bet ypač šiomis dienomis matome, kad jos gali puikiai atlikti tokias pareigas ir tokius darbus, kuriuos iki šiol atlikdavo tik vyrai.

Nuo pat krikščionybės pradžios moterys labai daug padėjo Bažnyčiai plėstis ir augti. Jų įtaką aiškiai matome ir šiandien. Štai Motinos Teresės veikla Indijoje, štai seselių darbas mokyklose. Kuo jos atsilieka nuo uoliausių kunigų?

Dažnai mėginama aiškinti, kad vedę vyrai negalėtų būti uolūs kunigai, nes jie pirmiausia turi rūpintis savo šeima. Jiems neliks daug laiko pasiaukoti kitiems. Bet užtenka pažvelgti į kitų tikybų, pvz., episkopų vedusius kunigus. Jie sugeba ir savo šeimomis rūpintis, ir atlikti kunigiškas pareigas savo parapijose. Vedę kunigai dar geriau suprastų šeimų problemas ir galėtų efektyviau joms padėti. Mano asmeniškai nuomonė čia būtų tokia, kad vis dėlto nevedęs kunigas gali labiau pasiaukoti ir daugiau laiko paskirti savo parapijiečiams ir kitiems žmonėms.

Bet jeigu ir pasiliks tokia santvarka, kaip dabar, galima šioje srityje kai ką pagerinti. Pirmiausia kunigas turėtų aiškiai žinoti savo tikslą, savo vaidmenį gyvenime. Man atrodo, kad kai kuriems dabartiniais kunigams tai ne visai aišku. Reikia žinoti, ko visuomenė laukia iš kunigo: ar norima, kad jis žmones įkvėptų kilnesniam gyvenimui, vestų į šventumą, ar kad gerai sugebėtų tvarkyti finansus. Jeigu kunigas turės aiškų tikslą, jis nebus izoliuotas.

Žinoma, ne visos šio rašinio mintys visiems bus priimtinos, bet čia bent trumpai buvo norėta priminti tas priežastis, kurios su laiku jaunuolius nuo dvasinio luomo pasirinkimo. Mes visi esame šios problemos dalis, tad visi turime pareigą pagalvoti ir ieškoti būdų šiai problemai išspręsti.

Redakcijos pastaba. *Nebūtinai visos šio straipsnio mintys turi derintis ir su redakcijos*

Tikrasis amerikietis

Jungtinėse Amerikos Valstijose išleista knyga "Tikrasis amerikietis". Joje apibendrinti gausių sociologinių tyrimų duomenys. Pateikiame kai kuriuos.

- 99 procentai amerikiečių moterų nepraleidžia galimybės nors kiek pakeisti savo išvaizdą.
- 90% JAV gyventojų save laiko laimingais žmonėmis.
- 81% abortų daro netekėjusios moterys.
- 70% išsiskyrusių vyrų paliekama teisė globoti vaikus. Žinoma, jeigu jie pageidauja.
- 60% vyrų žemesni negu 175 cm.
- 35% vyrų nevartoja alkoholio.
- 30% moterų mano, kad geriausia, ką gali sugalvoti moteris, — ištėkėti.
- 25% suaugusių amerikiečių niekad nesportuoja.
- 15% vedusių vyrų tikina, kad jie dažniau negu žmonos gamina valgį.
- 11% moterų įsitikinusios, kad visai toleruotini nesantuokiniai lytiniai santykiai.
- 10% amerikiečių tvirtina, kad automobilis — didžiausias visų laikų išradimas.
- 6% JAV gyventojų linkę manyti, kad norint būti laimingam, pirmiausia reikia būti sveikam.
- 4% vyrų sveria daugiau kaip 100 kilogramų.
- 1% gyventojų netiki Dievu.

nuomone, bet jos gal išprovokuos dar kartą į šias problemas rimčiau ir šalčiau pažiūrėti, ieškant naudingų sprendimų.

Kodėl vaikai neskaito?

“Vaikai — knyga — televizorius”. Tokius tyrimus surengė Vokietijos žurnalas “Stern”. Jų duomenys kelia nerimą — tik 46% mergaičių ir 24% berniukų skaitymą laiko maloniu užsiėmimu. Užtat 80% vaikų žiūri televizorių keletą valandų per dieną. Televizorius negali pakeisti skaitymo. Skaitymas — aktyvus procesas, jis lavina vaiko vaizduotę, o televizorius — pasyvus.

Manoma, kad vaikų domėjimasis knygomis labai priklauso nuo požiūrio į knygą šeimoje. 60% skaitančių vaikų pasakė, kad jau ankstyvoje vaikystėje jiems garsiai skaitė tėvai arba vyresnieji broliai ir seserys.

"Mokomi" negimę vaikai

JAV 700 būsimų tėvų buvo mokomi bendrauti su dar negimusiais kūdikiais. Mokyti pradėdama penktą nėštumo mėnesį du kartus po dvi minutes per dieną, lengvai beldžiant į motinos pilvą. Jei kūdikis “atsako” (juda), tėvas pakartotinai pabeldžia ir laukia atsakymo.

Po šio eksperimento gimę vaikai pradėjo anksčiau kalbėti, mažiau verkė. Antai vieno eksperimento dalyvis dar negimusiam savo kūdikiui kartojo: “Aš tavo tėtė”. Mažylis atsakydavo kojytės judesiu. Kai tėvas pakartojo šią frazę jau gimusiam kūdikiui, vaikas atgręžė galvutę ir pažiūrėjo į jį. Jis nepaprastai greitai vystėsi, keturių mėnesių jau sakė: mama, tėtė.

Apie žmogų skaičiais

Ant žmogaus galvos yra apie 125 tūkstančiai plaukų. Kasdien iškrenta nuo 45 iki 60, o per visą gyvenimą iškrenta ir vėl užauga pusantro milijono plaukų.

Vidutinio amžiaus vyras kiekvieną valandą praranda apie 600 tūkstančių odos dalelių, o per metus — 675 gramus. Iki 70 metų odos nuostoliai sudaro 48 kg — apie 70% žmogaus kūno svorio.

Per savo gyvenimą žmogus suvalgo 40 tonų maisto, įkvepia 380 tūkstančių kubinių metrų oro. Kasmet žmogaus širdis išseikvoja tiek energijos, kad jos užtektų 900 kg krovinį pakelti į 14 m aukštį.

Milžinų klubas

Drezdene veikia milžinų klubas. Aukščiausio šio klubo nario ūgis — 217 cm. Milžinams labai norisi kartu leisti laisvalaikį. Jų pasilinksminimuose gali lankytis ne žemesnės kaip 185 cm moterys ir ne žemesni kaip 195 cm vyrai.

Liūdna statistika

Prancūzų žurnalo “Puen” duomenimis, savižudybių skaičiumi tarp Europos šalių pirmauja Danija: šimtui tūkstančių jos gyventojų tenka 26,8 savižudžių. Prancūzijoje — 22,1, Belgijoje — 21, Liuksemburge — 18,9, Vokietijoje — 16,9, Olandijoje — 10,9, Portugalijoje — 9,3, Italijoje — 7,9, Anglijoje — 7,8, Ispanijoje — 6,6, Graikijoje — 3,7.

Kas svarbiausia anglėms

Londono moterų vienam trečdaliui katė ar šuo yra svarbiau nei darbas ar pinigai. Kas penkta iš jų atsakė, kad keturkojai draugai joms brangesni už vaikus. Kas dešimta moteris pirmenybę atidavė ne vyrui, o mylimam gyvūnui..

(Iš žurnalo “Šeima”)

Prielinksnio prie vartosenos atkelia iš 205 psi.

dabartinės mokslo pažangos (= su dabartine mokslo pažanga, esant dabartinei mokslo pažangai) šis darbas lengvai įveikiamas.

Prielinksnio prie konstrukcijos nevartotinos kai kuriuose posakiuose, verstuose iš kitų kalbų. Pvz.: *Prie progos (= Pasitaikius progai, kai bus proga, kuria nors proga, kada nors) užėik pas mane. Aš ir prie geriausių norų (= kad ir kaip norėčiau, kad ir kaip norėdamas, kad ir geriausių norų turėdamas) negalėčiau tavo norų įvykdyti. Prie ko čia aš? (= Kuo aš čia dėtas, kam čia mane painioji, kam čia mane kaltini?).*

Su veiksmazodžiais raginti, rengtis (ruoštis), pratintis, kreiptis, turėti prašymą prielinksnio prie konstrukcijų geriau nevartoti. Pvz.: *Tėvas savo vaikus ragino prie darbo (= dirbti). Mokiniai rengėsi prie egzaminų (= egzaminams). Jis jau pratinasi prie važinėjimo dviračiu (= dviračiu važinėti). Tau patariu tuoj kreiptis prie gydytojo (= į gydytoją). Turiu prie tavęs (= į tave) svarbų prašymą.*

— Žinai, man atrodo, kad negalima rasti dviejų žmonių, kurie turėtų tas pačias mintis, — sako jaunavedys savo žmonai.

— O aš manau priešingai, — atsako žmona, — tik pasižiūrėk į mūsų vestuvines dovanas.

Viename bankete gydytojas sėdėjo šalia moters, kuri jį klausinėjo, norėdama gauti įvairių sveikatos patarimų. Iš kitos gydytojo pusės sėdėjo advokatas. Gydytojas jį klausia:

— Ar aš galėčiau tai poniai pasiūsti sąskaitą už duotus patarimus?

— Savaimė suprantama, — atsako advokatas, — juk jūs, jai patardamas, vykdote savo profesinį patarnavimą.

Grįžęs iš banketo, rytojaus dieną gydytojas užėjo į savo raštinę parašyti tai moteriškai sąskaitos, bet jo akys užkliuvo už neseniai atnešto laiško. Jame buvo advokato sąskaita už vakar duotą patarimą.

Mokytojas supykęs bara mokinį:

— Tavo namų darbas baisus. Aš nesuprantu, kaip vienas žmogus gali pridaryti tiek klaidų!

— Aš ne vienas dirbau, — teisinasi mokinys, — man ir tėvelis padėjo.

Amerikietė turistė paprašė ją nufotografuoti prie senos graikų šventyklos griuvėsių.

— Tik padarykite nuotrauką taip, kad nebūtų matyti mano automobilio, — paprašė ji fotografo, — nes mano vyras, pamatęs nuotrauką, pagalvos, kad aš taip sugrioviau šį pastatą...

Kartą kažkokiamė pobūvyje susitiko du anglų rašytojai — Chestertonas ir B. Shaw. Chestertonas buvo labai storas, o Shaw aukštas, bet liesas. Chestertonas, norėdamas pajuokti Shaw, pasakė:

— % tamstą pasižiūrėjęs, galėtum pamanyti, kad Anglijoje siaučia badas.

— O į tamstą pažiūrėjęs, aš pagalvočiau, kad tamsta dėl to esi kaltas.

Tramvajus buvo taip perpildytas, kad Jonukas sėdėjo ant tėvelio kelių. Sekančiame sustojime įeina dar daugiau keleivių ir viena moteris sustoja greta Jonuko.

— Tėveli, ar aš turiu atsistoti ir užleisti savo vietą tai poniai? — klausia susirūpinęs Jonukas.

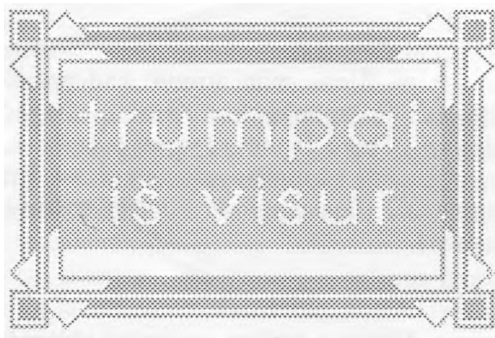
Senutė pamatė gatvėje rūkantį nedidelį berniuką ir jį perspėjo:

— Ar gražu geram vaikui rūkyti?

— O ar gražu gerai moteriai gatvėje užkabinėti vyrus? — atsakė berniukas.

♦ Čikagoje meras R. Daley Sveikatos departamento komisioniere paskyrė vienuolę Sheilą Lyne, 54 m. Ji baigusi Čikagos universitetą ir Šv. Ksavero kolegiją, gaudama magistro laipsnį. Studijavo ligonių priežiūrą. Yra buvusi Mercy ligoninės prezidentė, o paskutiniu metu — Sveikatos komisionieriaus pavaduotoja. Ji yra Mercy vienuolijos narė.

♦ Vokietijos katalikų vyskupų konferencijos pirm. vysk. Kari Lehmann (Mainz) pasiuntė telegramą kard. V. Sladkevičiui, pareikšdamas, kad Vokietijos katalikai su išgąsčiu stebi žiaurų laisvės ir demokratijos slopinimą Lietuvoje. Telegramą pasiuntė po kruvinųjų įvykių Vilniuje.

♦ Leipce (buv. Rytų Vokietijoje) sielovadoje dirbujasi vokiečių kun. Hans Friedrich Fischer, kuris kalba ir rašo lietuviškai, rūpinasi Lietuva. Jo parapijoje ruošiami protestai prieš Sovietų priespaudą Lietuvoje, siunčiamos telegramos Sovietų vyriausybei, jų gen. konsulatui bei Vokietijos vyriausybei Bonnoje, smerkiant prievartos išpuolius Lietuvoje.

♦ Mozambique jau dešimt metų siaučia civilinis karas. Sausio 21 d. ten nužudytas misijoje dirbęs kun. M. Christovao ir kartu du kiti katalikai.

♦ Ukrainos stačiatikių patriarchas Mstyslav I kreipėsi į Izraelio prezidentą Chaim Herzog, prašydamas, kad būtų paleistas Jonas Demjanukas, be tikrų įrodymų pasmerktas neva už nusikaltimus prieš žydus. Patriarchas pažymi, kad šie kaltinimai iškyla daugiausia dėl Maskvos imperialistinių siekimų.

♦ Kardinolas J. Bernardinas vasario 17 d. pirmą kartą aplankė lietuvius Lemonte. Čia palaimintojo arkiv. Jurgio Matulaičio misijos bažnyčioje dalyvavo kun. L. Zarembos, misijos rektoriaus, aukojamose lietuviškose mišiose. Kreipdamasis į lietuvius, kardinolas prisiminė savo išvyką į Lietuvą 1990 m., pažymėdamas, kad jam tai buvo lyg piligriminė kelionė, lyg rekolekcijos. Matė žmonėse ašaras, kurias išspaudė priespauda ir kurios švytėjo laisvės viltimi.

♦ Filme “Once Around” vaidina lietuvis kunigas Valkavičius (William Wolkowich), kuris dirbujasi Bostono vyskupijoje. Filme vaizduojama Amerikos lietuvių santuoka su Amerikos itale. Kunigui Valkavičiui čia tenka pakrikštyti naujagimę, kuriai parenkamas Marijos Birutės

vardas. Taip pat kunigą Valkavičių pakvietė filmo kūrėjas duoti įvairių patarimų. Skriptas reikalavo, kad būtų lietuvių kilmės kunigo personažas, bet tarp savo aktorių filmo kūrėjas lietuviškai kalbančio nerado. Filmo gamintojas Lasse Halstrom su dėmesiu priėmė lietuvių kunigo patarimus.

♦ Kardinolas Vincentas Sladkevičius numatytas pakviesti atvykti į JAV šių metų spalio 12-13 dienomis, kada bus minima 25 m. sukaktis nuo įsteigimo lietuvių Šiluvos koplyčios Vašingtono paminklinėje Nekalto Prasidėjimo šventovėje. Koplyčia įsteigta vysk. V. Brizgio rūpesčiu.

♦ Lietuvoje pranciškonai ruošiasi pradėti spaudos darbus. Iš JAV jiems pasiūsta nemažai spaustuvės reikmenų — kompiuterių, spausdinimo aparatų, fakso įtaisų, taipgi dvi tonos popieriaus. Trys broliukai pranciškonai ruošiasi, atvykę į JAV, pasimokyti spaudos darbo.

♦ Kard. J. Bernardinas paskatino visose Čikagos arkivyskupijos bažnyčiose balandžio 14 d. melstis už Lietuvos išlaisvinimą, tą sekmadienį paskelbdamas maldos dieną už taiką, teisingumą ir laisvę Lietuvoje.

♦ Vatikane kovo 4-5 dienomis įvyko Persų įlankoje kariavusių kraštų aukštųjų dvasininkų pasitarimas. Dalyvavo septyni patriarchai iš Persų įlankos ir vidurinių Rytų bei septynių vyskupų konferencijų pirmininkai iš kitų šalių. Buvo pabrėžta, kad tas karas nebuvo krikščionių karas prieš musulmonus. Abiejose pusėse buvo ir musulmonų, ir krikščionių. Roma nori, kad krikščionių šalyse gyvenantieji musulmonai būtų teisingai traktuojami ir kad nenukentėtų krikščionys, katalikų misijų darbuotojai musulmonų kraštuose. Vatikanas palaiko palestiniečių teisę į savo valstybę, tačiau pripažįsta ir Izraelio teisę į savo sienų neliečiamybę. Svarstyti gero sugyvenimo būdai tarp tikybų ir tautų.

♦ Čikagos priemiesčio Hanover Park meras Louis Barone, 63 m., jau 29 m. kai vedęs, tapo diakonu ir paskirtas policijos kapelionu. Čikaga turi didžiausią skaičių diakonų, daugiau negu kitos vyskupijos JAV-se.

♦ Kryžiuočių ordinas, lietuvių supliktas ties Žalgiriu, vėliau sekuliarizavosi, jo magistras ir dauguma narių tapo protestantais, tačiau dalis

pasiliko katalikais. Persiorganizavęs ordinas tebeveikia Austrijoje, V. Vokietijoje, Italijoje, Jugoslavijoje, bet jo nariai dabar tarnauja grynai religiniams tikslams, pasišvęsdami ligonių globai.

♦ Nepriklausomoje Lietuvoje ėję žurnalas “Logos” dabar ten vėl atgaivintas.

♦ Popiežių Joną Paulių II aplankė buvęs Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministras Ševardnadze.

♦ Arkivyskupas Marcei Lefebvre, tradiconalistas, kuris nesutiko su II Vatikano susirinkimo reformomis, buvo sudaręs savo dvasininkiją, įšventinęs 4 savo vyskopus ir atsiskyręs nuo tikrosios Bažnyčios, mirė kovo 25 d. Šveicarijoje, sulaukęs 85 m. amžiaus.

♦ JAV katalikų Švietimo sąjunga apklausė 1.500 kunigų, šiose pareigose išbuvusių 5-9 metus, ar jie patenkinti savo pareigomis. Apie 90% atsakė, kad yra patenkinti.

♦ Lietuvoje atsikūrusių skaučių organizacijoje yra per 500 narių — nuo paukštyčių iki vyresnių, kurių tarpe yra keliolika dar Nepriklausomos Lietuvos skautininkų.

♦ Jonas Paulius II birželio mėnesį lankydamas Lenkiją, Lomžoje susitiks su lietuviais. Susitikimą organizuoja lietuviams palankus vysk. Julius Paetz, kurio vyskupijai priklauso Suvalkų trikampis. Susitikime dalyvauti pakviestas ir vysk. P. Baltakis.

♦ Gudijos sostinėje Minske trys kaliniai pasiprašė juos pakrikštyti. Tai įvyko nesenai davus didesnes laisves katalikams. Tie kaliniai, paklausti, kodėl jie nori krikštytis, atsakė, kad jeigu jie būtų buvę krikščionys, būtų nepadarę tų nusikaltimų, už kuriuos dabar turi kalėti. Paklausti, kodėl jie krikšto prašo ne iš stačiatikių, o iš katalikų, atsakė, kad jei popiežių aplankė net ir Gorbačiovas, tai jis tikrai turi būti Bažnyčios galva.

♦ Lietuvoje atsteigta Šv. Cecilijos draugija, kuri rūpinasi religine muzika. Nepriklausomoj Lietuvoj jai vadovavo komp. J. Naujalis.

♦ Ukmergėje “Caritas” skyrius globoja 70 vienišų senelių, iš kurių 20 visiškai negali vaikščioti.

♦ Rygos lietuvių katalikų religiniais reikalais rūpinasi Dievo Motinos bažnyčios klebonas kun. Leonardas Kazlauskas, ten gyvenantis jau 53 metus. Į lietuviškas pamaldas susirenka apie 100 lietuvių. Nemaža dalis jaunimo eina į pamaldas latvių ir rusų kalba. Lietuvai veržiantis į nepriklausomybę, auga susidomėjimas lietuviškais reikalais, pamaldomis ir jaunimo tarpe.

♦ Maskvos Šv. Liudviko bažnyčios klebonu nuo 1990 m. liepos 26 d. paskirtas lietuvis kun. Pranas Račiūnas, anksčiau klebonavęs Tabariškių parapijoje. Sekmadeniais Mišios būna 8 v.r. ir 6 val. 30 min. vakare. Apie du trečdaliai dalyvių — jaunimas, kurio tarpe jaučiamas susidomėjimas religija. Ypač sekmadeniais toje lietuvio vadovaujamoje bažnyčioje Maskvoje yra gausesnės Mišios, ir tai lotynų, rusų, prancūzų, anglų ir vokiečių kalbomis, nes ateina katalikai iš įvairių atstovybių. Pereitais metais tas lietuvis kunigas Maskvoje pakrikštijo 120 asmenų, kurių du trečdaliai — suaugusieji. Manoma, kad tai Šv. Liudviko parapijai priklauso apie 50.000 katalikų. Vien lenkų Maskvoje yra apie 10.000. Rusams turi įtakos rusiškos Vatikano radijo transliacijos. Parapija turi ir savo biblioteką, tik trūksta dar daugiau religinių knygų. Veikia ir “Caritas” draugija, per kurią gaunama iš užsienio paramos; ji nukreipiama neturtingiausiems net ir vaikų ligoninėms.

♦ Klaipėdoje nuo šių mokslo metų pradžios veikia katalikų mergaičių kolegija, kuri ruošia mokykloms tikybos dėstytojas. Įstojo 32 studentės. Mokslas tęsis 4 metus ir dar pusmetis diplominiam darbui. Kolegijos kapelionas yra kun. Saulius Katkus.

♦ Krikščionių demokratų internacionalas pasmerkė Sovietų Sąjungą už žiaurumus Lietuvoje. Tuo reikalu krikščionių demokratų internacionalo generalinis sekretorius Andre Louis parašė atitinkamą raštą Sovietų vyriausybei, protestuodamas internacionalo vardu už laužymą žmogaus teisių, garantuotų tarptautiniais susitarimais ir Sovietų pasirašyta sutartimi.

♦ Alytuje bus statoma nauja bažnyčia. Projektai vilniečių architektų: K. Pempės, G. Kamunio,

K. Kisieliaus. Bažnyčia bus Marijos Kriščiūnų Pagalbos.

♦ Tarptautinė organizacija “Kirche in Not” (Vargo Bažnyčia) Lietuvai išspausdino tikybos vadovėlius, skiria klierikams stipendijas ir ruošiasi Lietuvoje įrengti spaustuvę religiniams spaudiniams.

♦ Ukrainos Katalikų Bažnyčios vadovas kard. Myroslav Lubachivsky kovo 30 d. po 52 tremties metų, grįžo į savo vietą.

♦ Vilniuje šią vasarą ruošiamasi atidaryti katalikų ligoninę prie Šv. Jokūbo ir Šv. Pilypo bažnyčios, miesto I ligoninės korpuso bazėje, kur numatomos ir patalpos ligoninę aptarnaujančioms vienuolėms. Katalikiškos ligoninės komiteto narys yra Vilniaus universiteto docentas Vyt. Jakulevičius. Jis taipgi yra pirminkas Atjautos draugijos, kurią įsteigė Vilniaus universiteto medicinos fakulteto gydytojų ir studentų grupė, pasiryžusi nemokamai teikti medicinos ir kitokią pagalbą seniems, tremtiniais, invalidams nemokamai.

♦ Popiežius Jonas Paulius II Šv. Jono Laterane bažnyčios Didžiosios savaitės pamaldose plovė kojas 12-kai kunigų.

♦ Lietuvos padėčiai aptarti “National Catholic Reporter” kovo 29 d. Nr. 22 net per septynis puslapius išspausdino keletą straipsnių su atitinkamomis iliustracijomis, jų tarpe ir parlamento rūmų. Aprašoma jėzuitų darbuotė Lietuvoje, informuojama apie kun. J. Šarausko veiklą Vašingtone.

♦ Lietuvą aplankė popiežiaus pasiųstas prel. A. Franco, aukštas Vatikano tarnautojas. Grįžęs Šv. Kazimiero kolegijoje, švenčiant kolegijos globėjo šventę, papasakojo apie patirtus įspūdžius. Jam padarė didelį įspūdį lietuvių religingumas, kryžių gausa, pamaldumas į Dievo Motiną.

♦ Lietuvoje sausio 13 d. Aukščiausios Tarybos nariai pergyveno mirtiną pavojų, pasiruošę aukoti savo gyvybes dėl lasivės. Drauge buvę du kunigai jiems davė bendrą išrišimą mirties pavojuje.

♦ Jonas Paulius II, kalbėdamas į krikščionis kovo 10 d., pažymėjo, kad šv. Kazimiero šventės dieną ir visa Bažnyčia jungiasi su Lietuva.

Popiežius pasisakė, kad rūpestingai seka Lietuvos likimą, linkėdamas Lietuvos problemų teisingo išsprendimo. Popiežiaus Lietuvai palankus pareiškimas buvo kovo 11-12 d. “Osservatore Romano”, Vatikano laikraštis, išspausdintas pirmame puslapyje.

♦ Lietuvos Aukščiausios Tarybos nariams kun. Robertas Grigas kasdien aukoja šv. Mišias parlamento rūmuose. Kun. Grigas yra Šaulių sąjungos kapelionas.

♦ Lietuvoje leidžiamas laikraštis “XXI amžius” vasario 26 d. numeryje paskelbė, kad slaptame moksleivių ateitininkų būrelio posėdyje prof. Pr. Dovydaitis 1937 m. pasakojo, kad poetas Faustas Kirša yra niekad nesusvyravęs ateitininkas. Tame pat numeryje paskelbta, kad nepriklausomybės akto signataras Petras Klimas prieš mirtį buvo pasiūkęs prel. J. Stankevičių, kuris jam suteikė paskutinius religinius patarimus.

♦ “XXI amžius” Nr. 9(17) paskelbė, kad giliai tikintis jaunas vyras Ivanas Moisejevas sovietų kariuomenėje nesibaimindamas kalbėjo apie Dievą, nepaisydamas viršininkų draudimo ir pareikšdamas, kad neprivers jo pakeisti įsitikinimų. Jį laikė 5 dienas be maisto, laikė šaltyje, pagaliau 1972 m. liepos mėnesį jo lavoną atsiuntė tėvams. Šie, pakvietę 4 gydytojus ir 23 liudininkus, nustatė, kad lavonas buvo durtuvais subadytas, galva sudaužyta.

♦ Kretingoje pranciškonams grąžintame vienuolyne gyvena 5 tėvai ir keli broliai. Jų parapijai priklauso apie 20.000 tikinčiųjų. Aptarnauja dar ir Šventąją, Nidą, Juodkrantę ir Tūbasius. Trūksta baldų. Meldžiasi susėdę ant grindų.

♦ Lietuvoje dabar yra 21 pranciškonas kunigas, 8 klierikai Kauno seminarijoje, jų tarpe du diakonai. Vienas diakonas tęsia studijas Austrijoje. Lietuvoje dar yra 7 broliai pranciškonai ir 4 naujokai. Du broliai atvyko į Kennebunkportą, kur pereis pranciškoniško auklėjimo dvejų metų programą ir pasiruoš spaustuvės darbams.

♦ Šventųjų Angelų bažnyčia, po gaisro už 4 mil. dolerių atstatyta Čikagos pietuose, pirmą pasaulį turi saulės sistemos varomą šildymą ir vėsinimą.

Juoz. Pr.

Šių metų "Laiškų lietuviams" konkurso premijų mėcenatai:

Po 200 dol.: prel. J. Prunskis, dr. A. Prunskienė, Vanda Prunskienė, dr. B. Kasakaitienė, Ona Siliūnienė.

Po 150 dol.: E. Diminskienė, S. Rudokienė.

Po 100 dol.: T. ir P. Šlutai, S. Plenienė, V. ir M. Momkai, B. ir J. Jankauskai, J. Steponaitis.

Ateinančiam konkursui davė ar pasižadėjo duoti: Vanda Prunskienė savo vyro atminimui — 300 dol., dr. B. Kasakaitienė — 250 dol., prel. J. Prunskis — 200 dol., dr. A. Prunskienė — 200 dol., V. ir M. Momkai — 100 dol., B. ir J. Jankauskai — 100 dol., J. Steponaitis — 100 dol.

Ateinančiais metais "Laiškų lietuviams" metinė šventė ir konkurso premijų įteikimas bus balandžio mėn 5 dieną. Apie konkursą pranešime ateinančiame numeryje.

Dėkojame "L.L." vakariinės stalų organizatorėms ir organizatoriams

Šios ponios suorganizavo stalus į "L.L." vakarienę: S. Plenienė (6 stalai), S. Endrijonienė, A. Likanderienė, P. Masilionienė, Z. Žilevičienė, J. Ivašauskienė, J. Zalagėnienė, J. Daunorienė, R. Kučienė, M. Gabalienė, O. Venclovienė, B. Skorubskienė, A. Ramanauskienė, A. Kaminskienė, R. Andrijauskienė, S. Daulienė, D. Varaneckienė, G. Meiluvienė, K. Kubilienė, N. Maskaliūnienė, S. Statkienė, A. Lauraitis.

Ekskursija į Angliją

Šiais metais rugpjūčio 26 — rugsėjo 10 d. planuojame ekskursiją į Angliją, Škotiją, Airiją. Aplanksime daug įdomių vietų. Ekskursijos kaina — apie 2300 dol. Norintieji registruotis arba gauti daugiau informacijų tesikreipia šiuo adresu: American Travel Service Bureau, 9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643. Tel. (312) 238-9787.

Elenos Ciplijauskienės stipendijų fondas prie L.K.M. Akademijos

Prof. dr. Birutė Ciplijauskaitė savo motinos atminimui įsteigė stipendijų fondą. Stipendija yra kasmetinė 1.500 dol., skiriama studentei ar studentui, rašančiam doktorato disertaciją iš Lietuvos istorijos arba prof. dr. Pauliaus Rabikausko, S.J. (Pontificia Universitá Gregoriana, Roma) vadovybėje rengiantiems spaudai Lietuvos istoriją liečiančius dokumentus Romos archyvuose. Suinteresuoti studentai prašomi kreiptis į Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos Centro valdybą, Piazza della Pilotta 4, 00187 Roma, Italia.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S.J. Redaktoriaus pavaduotojas — Antanas Saulaitis, S.J. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užubalienė, Gediminas Vakaris. Techn. redaktorė — Teresė Pautieniūtė-Bogutienė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098 Tel. (312) 737-8400. "Draugo" spaustuvė. Metinė prenumerata - 15 dol., atskiras numeris - 1,50 dol.